

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Κάθε καινούργια καθαρή φωνή στη δημοσιογραφία, είναι και μια νίκη του πνευματικού ανθρώπου. Αρκεί εσύ να πασκίσεις, να μπορείς να την ακούσεις. Τότε επέλους θ' αρχίσεις ελεύθερος να νοιάζεσαι...

ΓΑ

ΚΥΘΗΡΑ: Έκδοση 1570 ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΑΪΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΧΩΡΑ-ΚΥΘΗΡΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1989 ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 4

Ερμηνείες... ανάπτυξης

Με την ίδρυσή του το επαρχείο εγκαινίασε στα Κύθηρα και τη νέα πολιτική διαδικασία των Λαϊκών Συνελεύσεων, που φάνηκε να στοχεύει - με τη βοήθεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - στην αξιοποίηση του λαϊκού δημοκρατικού διαλόγου και στην ανάληψη της μαζικής ευθύνης για την αντιμετώπιση και την επίλυση των πολλών τοπικών μας προβλημάτων. Ωστόσο τούτη η διεργασία και η προσπάθεια ανάπτυξης, που εκφράστηκε με συχνές και πομπώδεις συγκεντρώσεις στις κοινότητες μας, κατάφερε μονάχα να παραμείνει στα θεωρητικά όρια της απλής καταγραφής κάποιων - κάποτε και αντιφατικών - τοποθετήσεων και προτάσεων. Η φανερή άλλοτε αδυναμία υλοποίησης των διαφόρων απόψεων, ίσως να υπήρξε ένας από τους κύριους λόγους κατάρτησης των Λαϊκών Συνελεύσεων, σε σύντομο χρονικό διάστημα, από τον ίδιο το επαρχείο, σε σύντομο χρονικό διάστημα, από τον ίδιο το επαρχείο, σε σύντομο χρονικό διάστημα, από τον ίδιο το επαρχείο.

Μετά απ' αυτή την κατάρτηση, τον περασμένο Νοέμβριο, με βάση την ίδια περίπου πολιτική φιλοσοφία, με πυρήνα συντονισμού και συγκρότησης πάλι το επαρχείο, ξεκίνησε η οργάνωση για την πραγματοποίηση του Πρώτου Αναπτυξιακού Συνεδρίου της επαρχίας Κυθίων. Με στόχο την επσημότερη και αντιπροσωπευτικότερη έκφραση της πλατιάς λαϊκής θέσης, δημιουργήθηκαν ομάδες επεξεργασίας και παρουσίασης των τοπικών μας προβλημάτων. Δεν θα σταθούμε στον τρόπο επιλογής των εισηγητών, ούτε στο αν ήταν ή όχι Κυθηριοί. Δεν θα εξετάσουμε αν συνειδητά ή όχι έγιναν αιτιολογήσεις σε θέματα τρέχουσας και άμεσης ανάπτυξης όπως το οικιστικό και εκείνο της υψηλής φορολογίας ακίνητης περιουσίας στα Κύθηρα. Δεν θα ασκήσουμε κριτική για τη μη υπεύθυνη και επίσημη τοποθέτηση του επίσημου οργάνου που λέγεται Εγχώρια Περιουσία σε θέματα ανάπτυξης. Ούτε θα αναφερθούμε στην αποφυγή νύξης για την αδικαιολόγητη καθυστέρηση των έργων του αεροδρομίου. Απλά θα πούμε πως οι περισσότερες εισηγήσεις αποτελούσαν μια επανάληψη παρουσιάσεων γνωστών πολυσυζητημένων και πολυακουσμένων προβλημάτων, ίσως μάλιστα και καταγεγραμμένων σε κάποια Πρακτικά των Συνελεύσεων που πιο πάνω αναφέραμε... Από και πέρα ο' αυτές τις γνωστές θέσεις έγινε προσπάθεια υποκειμενικής και πολιτικής - όχι κομματικής - νεότερης ερμηνείας της τοπικής μας ανάπτυξης. Αυτό εξάλλου βεβαιώνει οι δεδομένες αντιθέσεις να εξελιχθούν σε παρεξηγήσεις διαστάσεων αυτή η ερμηνεία δικαιολογεί προτάσεις σαν αυτή που ειπώθηκε «να γίνουν τα μοναστήρια μας, σε περίοδο αιχμής, τουριστικοί ξενώνες»!

υπεύθυνα άτομα της δημόσιας ζωής και κομματικοί εκπρόσωποι ακόμη, η απουσία τους έπεισε για την αδιαφορία αντιμετώπισης των τοπικών μας υποθέσεων... Η περιφρόνηση προς τους ολιγάριθμους κατοίκους, προς τους ολιγάριθμους ψηφοφόρους των Κυθίων επιβεβαιώθηκε για μια ακόμα φορά στο ΠΡΩΤΟ Αναπτυξιακό Συνέδριο του Απριλίου του 1989! Γιατί σίγουρα δεν είμαστε ικανοποιημένοι από λιγώτερα «περάσματα» υπεύθυνων πολιτικών προσώπων...

Και φτάνουμε στις οδυνηρές διαπιστώσεις που λένε πως πραγματικά δεν υπάρχουν συμπεράσματα από το ΠΡΩΤΟ Συνέδριο Ανάπτυξης του νησιού μας... Ο τόπος μας είναι ακόμη χώρος δυσμενούς μετάθεσης υπαλλήλων, τόπος δυσπρόσιτος για τους εκτοπιζόμενους και για τους ανεπιθύμητους του ελληνικού λαού. Και διατηρεί ίσαμε σήμερα τούτες τις προδιαγραφές αμετάβλητες. Θα ευχόμαστε αυτή η πραγματικότητα να εξεταστεί προσεκτικότερα και πέρα από αναπτυξιακές καταγραφές, που άλλοτε έχουμε διαβάσει για το νησί μας σε αθηναϊκές εφημερίδες, που έχουμε δει σε Συνελεύσεις και έχουμε ακούσει σε Συνέδρια... να προχωρήσουμε σε άμεσες και σωστές αναπτυξιακές ΠΡΑΞΕΙΣ!

Το νησί μας τα Κύθηρα προχωρεί το δρόμο της εξέλιξης. Ερείς οι Κυθηριοί έχουμε έμπρακτα αποδείξει την προσφορά μας σ' αυτή την πορεία του τόπου μας. Και τούτο το Αναπτυξιακό Συνέδριο εμείς το στηρίξαμε οικονομικά. Όμως έχουμε χορτάσει από τις ερμηνείες και τις παρερμηνείες ανάπτυξης του, έχουμε κουραστεί από γραφειοκρατικές αναβολές και δικαιολογίες... Θέλουμε επιτέλους άμεση αναπτυξιακή κρατική προσφορά που να πείθει, όχι με άψογες διοργανώσεις και με μακροπρόθεσμα προγράμματα, αλλά με ουσιαστικές παροχές. Ας πάψουν πλέον οι υπεύθυνοι να κακοποιούν την έννοια της ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ των Κυθίων... με αντανάπτυξιακές μεθόδους.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ Ταξίδια στις αντίπερες όχθες

Η πλήρη του καραβιού κατηφόριζε από το βοριά, για τα ζεστά νερά της Μεσογείου. Ακουγε τις φωνές των άμοιρων ανθρώπων, έβλεπε αυτά που έβλεπε, άκουγε αυτά που άκουγε, δεν έβλεπε αυτά ήθελε να δει, μήτε άκουγε αυτά που ήθελε ν' ακούσει...

Του Γιώργου Λευτέρη

Καθαροί, λιγομίλητοι οι άνθρωποι του βορρά, μιλούσαν πιο πολύ για τη δουλειά και το ποτό. Φωνακλάδες, κορμάτι βρώμικοι οι άνθρωποι του νότου, μεθούν μονάχα με τον ήλιο και το κρυφό βλέμμα της γυναίκας, θεωρούν τη δουλειά χαμένο χρόνο...

Σκλάβοι τώρα πια του αυτοκινήτου οι άνθρωποι του βορρά, το υπηρετούν με αφάνταστη δουλολιπή, καθώς αυτό τους μεταφέρει και τους σκοτώνει από το κρεβάτι στη δουλειά τους. Λεύτεροι ακόμα από τα δεσμά της μηχανής οι άνθρωποι του καυτού ήλιου χρησιμοποιούν πιο πολύ τα ποδήλατά τους, περπατούν μια και δεν μπορούν να κάνουν και αλλιώς. Όμως δυστυχώς, άρχισε να φτάνει και εδώ σιγά σιγά αυτή η φοβερή μαστίγα του αιώνα, το αυτοκίνητο...

Λεύτερες μισοξεβράκωτες,

με το τσιγάρο στο χέρι οι «απελευθερωμένες» μαθητρίδες κοπελούδες στη βορινή πλευρά. Με φοβισμένο, μισοκουκουλωμένο πρόσωπο οι κοπέλες της άμμου στο νοτιά, αγωνίζονται να βρουν στον ήλιο μοίρα, μόλις κατάφεραν να πετάξουν το φερετζέ, η μάνα τους ακόμη τον φορούσε. Μακριά προς την ανατολή ο μεγάλος αντιπρόσωπος του Αλάχ στη γη του ενόχου ξαναφορέσει για το χατίρι του Θεού και του αρσενικού αφέντη.

Με το μικρό σακίδιο στην πλάτη τα δεκάχρονα αγόρια και κορίτσια ταξίδευαν με τους δασκάλους τους στη Βόρεια Ευρώπη, πέρναγαν τα σύνορα της πατρίδας τους, έπαιζαν και μάθαιναν. Στην άλλη όχθη, στα βόρεια παράλια της Αφρικής, είδα τα μικρά αγόρια να παίζουν λεύτερα στους δρόμους, ενώ τα άτυχα κοριτσάκια, κοιτάζαν τα αγόρια με πόνο και ζήλια μέσα από τα κάγκελα του σπιτιού τους, γιατί δεν είχαν δικαίωμα να βγουν στο δρόμο, λεύτερα να παίζουν, μόνο και μόνο γιατί φορούσαν φουστάνια... Και αυτό σε χώρες, που οι επίσημες κυβερνήσεις τους θεωρητικά είναι ενάντια στην καταπίεση της γυναίκας. Όμως η παράδοση και η θρησκεία κρατούν ακόμα στα χέρια τους το οδηγό των κοπαδιών και οι

κυβερνώντες είναι από την ίδια πάστα της παράδοσης... Στους δημόσιους χώρους, στις χώρες της άμμου, λιγοστές είναι οι γυναίκες που περιφέρονται στους δρόμους λεύτερες να χαζέψουν τις λιγοστές πάμπωχες διτρίνες με τα λίγα γυαλιστερά μπιχλιμυδία και φτηνά φορέματα. Ολούθε οι «άρχοντες» άνδρες τριγυρνούν μιλιούνια, φωνάζουν, καννίζουν πίνουν καφέ και τσιγάρο, μόνο, προσεύχονται γονατιστοί δημόσια προς την ανατολή, σε μερικές χώρες κάτω από το τεράστιο κέντρο του «απελευθερωτή» αφέντη τους.

Το κέντρο αυτό είτε μεγάλο είτε μικρό είτε μέσα είτε έξω από το σπίτι, κρέμεται πάντα ψηλά, τους παρακολουθεί άγρυπνα σε κάθε τους βήμα, τους δείχνει το δρόμο προς την «αληθινή ζωή», μια ζωή με πολύ Θεό και λίγη ζήση...

Εξασφαλίζοντάς τους ένα κομμάτι ψωμί και ένα πανταλόνι - πρώτα δε τα είχαν ούτε αυτά - ο μέγας ιεράρχης τους κουμαντάρει χωρίς να τους ρωτήσει τη γνώμη τους, τους κυβερνά σύμφωνα με το δικό του κριτήριο και σκέψη.

Το πράσινο βιβλίο με τις πράσινες γραφές του αρχηγού διαφημίζονται παντού, ακόμα και στις διτρίνες των πιο πολυτελών ξενοδοχείων. Όμως ίσως ο μεγάλος αρχηγός έχει κάποιο δίκιο, μια και έχει να κάνει με ασκέρια που μέχρι πριν λίγα χρόνια ζούσαν ακόμα «ελεύθεροι» νομάδες στα ισαντρία.

Στα όχι και πολύ καθαρά πάρκα της άμμου οι πάγκοι ήταν όλοι σχεδόν οπισσήμενοι, όσο για γυναίκες ελάχιστες σταματούσαν να καθήσουν στο πάρκο και να το έκαναν, θα το έκαναν πάντα με παρέα. Στις χώρες του βορρά τα πάρκα λάμπουν, η τάξη και η καθαριότητα οργιάζουν, ανάκατοι θηλυκοί και αρσενικοί κείθε ξεκουράζονται και χαίρονται τον ήλιο όταν τυχαίνει και τους κάνει τη χάρη να φανεί στον σχεδόν πάντοτε συννεφιασμένο ουρανό τους.

Η πλήρη αναστέναζε καθώς τώρα ξεκουράζονταν ήρεμη δίπλα στο ντόκο.

Αναλογιζόταν αν οι άνθρωποι μπορούσαν να σκεφτούν να εκτιμήσουν αυτά που έχουν ο καθένας, οι βορρινοί την καθαριότητα, τη λευτεριά, την απελευθέρωσή τους από τον δυνατό άνθρωπο. Οι άνθρωποι της άμμου τον ήλιο, τα δουλικά καυτά γυναικεία σκέλια, το σύζυγμα μιας ζήσης θουερής με πολύ θεό και λίγες έννοιες, οι άνθρωποι ίδιοι ποτέ δεν ήντουσαν μήτε ποτέ θα γίνουν, ο ήλιος και η έννοια του θανάτου κουμαντάρουν... Ιούνιος 1989

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΜΑΣ Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Στη θέση του δημάρχου Πειραιά κ. Ανδρέα Ανδριανόπουλου, που παραιτήθηκε για να πολιτευθεί, εκλέχτηκε ο γνωστός συμπατριώτης γιατρός κ. Γιώργος Στρατηγός, μέχρι τώρα πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου. Η εκλογή ενός Κυθήριου στην ανώτερη θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μάλιστα σ' έναν από τους μεγαλύτερους δήμους της χώρας μας, τιμά ιδιαίτερα τα Κύθηρα και δίνει την αίσθηση μιας ακόμα βοηθητικής προσπάθειας, για τους τοιργιώτες, προς τους διάφορους τομείς της δημόσιας ζωής. Ο κ. Στρατηγός άλλωστε που μέχρι σήμερα ανοιχτόχερα και αφιλόκερδα έχει προσφέρει τις επιστημονικές του υπηρεσίες σε κάθε συμπατριώτη, είναι σίγουρο πως και στο νέο χώρο δραστηριότητάς του θα 'ναι έτοιμος να δώσει, ό,τι είναι δυνατό, για το νησί μας.

★ ★ ★

Χαιρετίζω με ιδιαίτερη χαρά την επανέκδοση της εφημερίδας ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ και ειλικρινά θέλω να σας συγχαρώ μέσα από την καρδιά ευχόμενος κάθε επιτυχία. Θυμάμαι με συγκίνηση και ευγνωμοσύνη την σημαντική προσφορά του αείμνηστου διευθυντή-εκδότη Αρη Τσιτσιλίου. Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ έχει λαμπρή παράδοση και η προσφορά της είναι ανεκτίμητη στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή των Κυθήρων. Πιστεύω απόλυτα ότι η νέα έκδοση της εφημερίδας

με τον καταξιωμένο διευθυντή-εκδότη Γιώργο Κομηνό θα δώσει συνέχεια στη δημοκρατική παράδοση της εφημερίδας που η λειτουργία της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αλήθεια και την αντικειμενικότητα και την στήριξη των συμφερόντων του κυθηραϊκού λαού. Σαν Κυθήριος και δήμαρχος της πόλης του Πειραιά είμαι πάντα πρόθυμος να συμβάλλω με όλες μου τις δυνάμεις στην στήριξη της ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ εμφορούμενος πάντοτε από τις ιδέες της φιλελεύθερης φιλοσοφίας.

ΓΙΩΡΓΙΟΣ Π. ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

★ ★ ★

Θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου για τη καινούργια εκδοτική προσπάθεια που έρχεται να συνεχίσει μια υψηλή παράδοση αυτής της ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ. Όπως πάντοτε η αγωνιστική αυτή έπαλξη του κόσμου των Κυθήρων εξακολουθεί να προσορίζεται με σθένος τα συμφέροντα του νησιού και των κατοίκων του. Και παράλληλα φροντίζει να προβάλλει στην υπόλοιπη Ελλάδα και στο εξωτερικό τα Κύθηρα. Εύχομαι κάθε επιτυχία στη συνέχεια της σοβαρής σας έκδοσης.

Με φιλικά αισθήματα
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
τ. ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

Στο περισκόπιο του αναπτυξιακού

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΡΑΜΟΥΝΤΑΝΗΣ από τη Χώρα ζήτησε το λόγο στο Αναπτυξιακό Συνέδριο και δεν του δόθηκε με τη δικαιολογία ότι δεν περιλαμβανόταν στους συνέδρους. Ο ίδιος μετά τη λήξη των εργασιών του συνεδρίου μας επισκέφθηκε και μας παρακάλεσε να δημοσιεύσουμε τα παρακάτω: «Γεμάτος οργή για την αποστέριση του συνταγματικού μου δικαιώματος να εκφράσω ελεύθερα τη γνώμη μου αποχώρησα με βαριά καρδιά. Για μια ακόμη φορά, ακούγοντας αστειά προσηχήματα ένιωσα σαν ηττημένος αγωνιστής... Όσα ήθελα να πω αφορούσαν θέματα καταπάτησης και συνιδιοκτησίας της τοιργιώτικης γης. Ακουσα, νομίζω ανεύθυνα, για κάποιους εκσυγχρονισμούς στο θεσμό της Εγχώριας Περιουσίας... Διαφώνω με κάθε τέτοια αυθαίρετη δήλωση. Ελπίζω να μου δοθεί το δικαίωμα δημοσίευσης στον τοπικό μας Τύπο των απόψεων μου, όλων όσων ήθελα να παρουσιάσω στο Αναπτυξιακό Συνέδριο και δεν μου επιτράπηκε».

ΑΡΑΓΕ θα ληφθεί υπόψη η εισήγηση που ακούστηκε για Διοικητική και κύρια οικονομική αυτοτέλεια του Επαρχείου μας; Δυστυχώς η απουσία υπεύθυνων φορέων διοίκησης μας κράτησε στην αμφισβόλια. Και όμως είναι σίγουρο πως μονάχα τότε ο θεσμός μπορεί να επιβιώσει και να αποδώσει ουσιαστικά.

ΤΙΠΟΤΑ δεν ακούστηκε στο Αναπτυξιακό Συνέδριο για τα αποχωρητήρια Καψαλίου. Και όμως η παραλία του Καψαλίου σηκώνει το κύριο βάρος της καλοκαιρινής τουριστικής κίνησης και δέχεται χιλιάδες επιβάτες από τα διάφορα κρουαζιερόπλοια. Και είναι ΤΡΙΤΟ! στη σειρά καλοκαίρι αυτό που έρχεται και αποχωρητήρια δεν θα υπάρχουν και πάλι στο Καψάλι... Αυτό δεν σχετίζεται με την ανάπτυξη; ΑΚΟΥΣΤΗΚΕ στη διάρκεια των εργασιών του Αναπτυξιακού Συνεδρίου, από τον πρόεδρό του, ότι οι όποιες παρεμβάσεις των συνέδρων δεν πρέπει να χαρακτηρίζονται από κριτική διάθεση για τις διάφορες εισηγήσεις αλλά να παρουσιάζουν προτάσεις... Πιστεύουμε πως μια τέτοια θέση κάθε άλλο παρά δημοκρατικές διεργασίες εκφράζει. Αλλωστε με βάση τη λογική η κριτική προηγείται της πρότασης. Εκτός αν βέβαια για λόγους... συντομίας δεν έπρεπε να εξωτερικευτεί αυτή η κρίση...

ΕΠΙΩΘΗΚΑΝ πολλά για το δασικό πρόβλημα των Κυθήρων στο Αναπτυξιακό. Εγιναν φραστικές και λεκτικές αψιμαχίες μεταξύ υπαλλήλων του Δασαρχείου και υπεύθυνων ατόμων της πολιτικής ζωής. Και εδώ ένα τέλος δίχως συμπεράσματα... μια ερμηνεία ανάπτυξης από διαφορετικά και αντίπαλα στρατόπεδα...

ΑΚΟΥΣΤΗΚΕ επίμαχη φράση στο τέλος εισήγησης που έλεγε «για τη ζωή μας για τη ζωή των παιδιών μας για το νησί μας που το υπεραγαπάμε και το αποδεικνύουμε με το να παραμένουμε δώδεκα μήνες το χρόνο πάνω σ' αυτό, πρέπει να αποφασίζουμε εμείς οι μόνιμοι κάτοικοι». Τα τοιργιώτικα σωματεία της Αθήνας εκφράζοντας τη λύπη τους για αυτή την τοποθέτησή μας αποστείλανε για δημοσίευση ανακοίνωση την οποία και παρουσιάζουμε. Την ξεχωριστή επιστολή του Σωματείου «ΜΕΡΙΜΝΑ» θα δημοσιεύσουμε σ' άλλο μας φύλλο.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ του Λυκείου Κυθήρων με παρέμβαση της έκανε νύξη για τη διακίνηση ναρκωτικών στο νησί μας. Ο τρόπος αντιμετώπισης της από τα υπεύθυνα όργανα και τους πολιτικούς φορείς κρίνεται από μας ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ. Πιστεύουμε στη διαφορετική αντιμετώπιση της κάθε ανησυχίας ειδικά όταν αυτή σχετίζεται με πρόβλημα υπαρκτό.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σχετικά με τη διατυπώσεως και στο Α' Αναπτυξιακό Συνέδριο θέση, ότι απόψεις και αποφάσεις επί των κυθηραϊκών θεμάτων δικαιούνται να εκφράζονται και να παίρνουν μόνο οι μόνιμοι κάτοικοι του νησιού, τα κυθηραϊκά σωματεία επιθυμούν να γνωρίσουν στον κυθηραϊκό λαό τις θέσεις τους επί του θέματος.

Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι όλοι οι Κυθήριοι, ανεξαρτήτως τόπου διαμονής, αποτελούν μια οικογένεια κι η συνεργασία τους είναι προϋπόθεση για την πρόοδο του νησιού.

Ο δεσμός που πρέπει να υπάρχει μεταξύ μας πρέπει να μείνει στέρεος και ακατάλυτος και να μην κινδυνεύσει από τη διάδοση τείτονων επικίνδυνων απόψεων, που οδηγούν σε διχασμό. Τα κυθηραϊκά σωματεία, που υπογράφουν την ανακοίνωση αυτή, δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν να σφουρηλατούν τους δεσμούς μεταξύ των Κυθηριών και μαζί με όσους αγωνίζονται τον ίδιο αγώνα στο νησί. Δεν θέτουν σε αμφισβήτηση το δικαίωμά τους να εκφέρουν ελεύθερα τη γνώμη τους για τα προβλήματά του, το οποίο κανείς δεν μπορεί να τους αφαιρέσει.

Υπενθυμίζουν δε σ' όσους δηλώνουν και υποστηρίζουν παρόμοιες απερισκεψίες ότι όσα έγιναν στο νησί πάντα οι τοπικοί παράγοντες συνεργάζονται αρμονικά με τους εκτός Κυθήρων διαβιούντες, οι οποίοι διέθεταν και διαθέτουν μόχθο, χρόνο, χρήμα και κυρίως ΑΓΑΠΗ για το νησί, αφού για όλους ανεξαιρέτως, λόγιοι πέραν της θελήσεώς τους, τους επέβαλαν να ζουν μακριά του.

Για τα κυθηραϊκά σωματεία: Κυθηραϊκή Αδελφότητα Πειραιώς - Αθηνών, Κυθηραϊκός Σύνδεσμος Αθηνών, Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, Σύλλογος Κοινωφελών Εργων Μυλοποτάμου, Σύλλογος Καραβιών Κυθήρων «Η Πορτοκαλιά», Εξωραϊστικός Σύλλογος Μητάτων «Η Μυρτιά», Εξωραϊστικός & Εκπολιτιστικός Σύλλογος Φρατσιοτών «Τα Φράτσια», Κυθηραϊκή Μέρμνα, Εξωραϊστικός Σύλλογος Αυλέμονα «Ο Φιλόξενος», Ναυτικός Όμιλος Κυθήρων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΑ ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

πράξεως χαρακτηρισμού εκτάσεως

Συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 998/79, εξεδόθη, κατόπιν αιτήσεως του Νικολάου Πουλιμέντη, η ταυτάριμη πράξη χαρακτηρισμού αφορώσα δασική έκταση στη θέση «Μπουρλότο» ή «Κάμπος» Καλάμου Κοινότητας Χώρας Κυθήρων.

Αντίγραφο της πράξεως αυτής εκτίθεται στο Κοινοτικό Κατάστημα της ανωτέρω Κοινότητας και στο κατάστημα της Εγχώριας Περιουσίας Κυθήρων, από όπου κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να λάβει γνώση του περιεχομένου της.

Αντιρρήσεις κατά της πράξεως αυτής επιτρέπονται εντός 2 μηνών από της κοινοποίησής της, από οιονδήποτε έχοντα έννομο συμφέρον, συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 998/79, ενώπιον της αρμοδίας κατά το άρθρον 10 παρ. 3 του αυτού Νόμου.

Ο Δασάρχης Πειραιά
Στυλ. Βουρβαχάκης
Δασολόγος με Α' βαθμό

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ενίσχυση της δύναμης των Λιμενικών Σταθμών μας

Ενισχύθηκαν πρόσφατα με δύο επιπλέον λιμενοφύλακες ο Λιμενικός Σταθμός Καψαλίου και με άλλους δύο ο Λιμενικός Σταθμός Αγίας Πελαγίας. Εξάλλου η λιμενική δύναμη Κυθήρων επιτέλους ενισχύθηκε με ταχύπλοο καταδιωκτικό που σταθμεύει προς το παρόν στην Αγία Πελαγία με επιπρόσθετο πλήρωμα δύο άνδρες του Λιμενικού Σώματος. Ελπίζουμε τα μικροπροβλήματα του σκάφους γρήγορα να ξεπεραστούν και να αρχίσει η κινητοποίηση του. Σίγουρα άλλωστε τούτη η νέα επάνδρωση των Λιμενικών Σταθμών μας θα βοηθήσει στην ενίσχυση της θαλάσσιας αστυνόμευσης που τόσο απαραίτητη θεωρείται για το νησί μας.

Η απειλή μιας πετρελαιοκηλίδας

Από τις 18 μέχρι τις 20 του Απριλίου οι βορειοανατολικές παραλίες του νησιού μας γνώρισαν μια από τις μεγαλύτερες απειλές ρύπανσής τους των τελευταίων χρόνων. Κάποιο άγνωστο πλοίο περνώντας το στενό Πελοποννήσου-Κυθήρων, άγνωστο για ποιους λόγους... άδειασε ένα μέρος του «φορτίου» του στη θάλασσα δημιουργώντας μια τεράστια πετρελαιοκηλίδα.

Ευτυχώς οι έγκαιρες και συντονισμένες ενέργειες των Αρχών και των κατοίκων πρόλαβαν την επέκτασή της τα τοιργιώτικα παράλια. Επιπλέον στρατεύθηκαν το Λιμεναρχείο Κυθήρων και Νεάπολη καθώς και οι Λιμενικοί Σταθμοί Καψαλίου και Αγίας Πελαγίας. Κινητοποιήθηκαν άμεσα η Κοινότητα Ποταμού και ο Σύλλογος Αγίας Πελαγίας και με συντονισμό του επάρχου άρχισε ο ψεκασμός της θάλασσας με διασκορπιστική ουσία. Στον ψεκασμό που κράτησε δυο μέρες πήραν μέρος το F/B «ΜΑΡΘΑ» το F/B «ΕΛΛΑΦΟΝΗΣΟΣ» και τα περισσότερα αλιευτικά σκάφη του Διακοφτιού και της Αγίας Πελαγίας. Τελικά η κηλίδα διασκορπίστηκε αφού ρίχτηκαν στη θάλασσα... αρκετά βαρέλια ΠΑΝΑΚΡΙΒΗΣ διασκορπιστικής ουσίας.

Απαράδεκτη η εικόνα του δρόμου προς Παλιόπολη

Δεν είναι η πρώτη φορά που δημόσιο έργο στα Κύθηρα παρουσιάζει ελλιπή και κακή κατασκευή. Συχνό το φαινόμενο της διασπίλσης του δημόσιου χρήματος ή καλύτερα περιφρόνησης του ιδρώτα των κάθε Έλληνα από κάποιο εργολάγο. Αυτή της εικόνας συνέχεια και επιβεβαίωση η ασφαλτοστρώση του δρόμου από τα Φράτσια προς την Παλιόπολη. Αδικαιολόγητες καθιζήσεις, καταστροφή του ασφαλτοτάπητα σε πολλά σημεία δείχνουν την προχειρότητα της κατασκευής και... ίσως το στόχο για νέα «κονδύλια» επιδιώξεως. Νομίζουμε πως θα 'ταν δυνατό μια μικρή ομάδα Κυθήριων να έχει το δικαίωμα της παρακολούθησης των έργων αυτών. Ίσως έτσι θα περιορίζονταν πολλές αυθαίρετες και ελλείψεις...

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ & ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ

ΓΡΗΓΟΡΙΑ ΒΑΡΔΑ

ΚΥΘΗΡΑ

Τηλ. 31.570

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ

Δωμάτια Α' κατηγορίας στο Κάτω Λειβάδι (κοντά στη γέφυρα Κατουνίου). Πληροφορίες: Θεόφιλος Λυριστής - Κάτω Λειβάδι.

«ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ»

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΔΡΥΤΗΣ:
ΠΑΝ. Κ. ΤΣΙΤΣΙΛΙΔΗΣ
(1879) 1924-1972

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΕΚΔΟΤΗΣ
-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΜΗΝΟΥ
ΧΩΡΑ-ΚΥΘΗΡΑ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:
ΣΤ. ΜΑΡΣΕΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 1.000
ΕΞΑΜΗΝΟΣ Δρχ. 600

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ & ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 3.000
ΕΞΑΜΗΝΟΣ Δρχ. 2.000
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΔΟΛΑΡΙΑ 25
ΕΤΗΣΙΩΣ (συμπεριλαμβανομένης αεροπορικής αποστολής).

ΔΗΜ. ΤΖΑΝΝΕΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Εμπορία
υλικών οικοδομών
γενικό εμπόριο,
μεταφορές

ΛΕΙΒΑΔΙ - ΚΥΘΗΡΑ

ΤΗΛ. (0735) 31420 - 31002 - 31757

ΚΑΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 8, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
(ΟΠΙΣΘΕΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ «ΚΕΡΑΝΗΣ»)

ΤΗΛ. 4127846 - 4112526

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

Πραγματοποιήθηκε με ιδιαίτερη μάλιστα επιτυχία η πολυήμερη εκδρομή των μαθητών της τρίτης τάξης του Λυκείου μας στην Κρήτη, από 7 μέχρι 11 Απριλίου. Οι 18 από τους 19 φεινούς τελειόφοιτους, με τη συνοδεία των καθηγητών Γιόργου Κομνηνού, φιλολόγου και Κώστα Νιάκαρη, γυμναστή, είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν ολόκληρη σχεδόν τη Μεγαλόνησο και να θαυμάσουν τις φυσικές καλλονές της καθώς και τους ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους της.

Μένοντας στα πιο πολυτελή ξενοδοχεία και διασκεδάζοντας με τον καλύτερο τρόπο, τα παιδιά αυτά θα έχουν ίσως από την Κρήτη την καλύτερη ανάμνηση των μαθητικών τους χρόνων. Την εκδρομή φέτος οργάνωσε και πραγματοποιήσε το γνωστό τουριστικό γραφείο της Αθήνας «MYRTO TOURS», το οποίο είχε την ευθύνη της μεταφοράς και της διασκέδασης των μαθητών.

Παρουσιάζουμε παρακάτω το πρόγραμμα και τον απολογισμό της εκδρομής.

Α. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:
Καστέλλι - Ομαλός - Φαράγγι Σαμαριάς - Ρέθυμνο - Ανάγεια - Ρέθυμνο (διανυκτέρευση στο «RITHIMNA BEACH») - Σπήλι - Αγία Γαλήνη - Μάταλα - Φαιστός - Τυριάκι - Μεσσαρά - Ηράκλειο (διανυκτέρευση στο

την Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, το «Φιλόξενο», την Κοινότητα Κυθήρων και το Θόδωρο Μαγουλά. Επίσης, τους πλοιοκτήτες κ.κ. Μανούσο και Σταθάκη για την προσφορά 50% έκπτωσης επί των εισιτηρίων του πλοίου «ΙΟΝΙΟ».

Η μαθητική κοινότητα τέλος θα αποφασίσει για τη διάθεση των υπόλοιπων χρημάτων, μέρος από τα οποία θέλει να χρησιμοποιήσει για αγορά τοπικών ανδρικών στολών, προσφορά στο σχολείο.

Η πιο όμορφη μαθητική ανάμνηση

(Από τους μαθητές της Γ' Λυκείου)

Σίγουρα πολλά θα έχουμε να θυμόμαστε από τα σχολικά μας χρόνια. Και αυτό το νιώθουμε έντονα τώρα που θ' αφήσουμε για πάντα το σχολείο. Ανάμεσα σ' αυτές τις παιδικές μαθητικές μας θύμησης θα υπάρχει ίσως η πιο όμορφη, η φεινή εκδρομή μας στην Κρήτη.

Μακριά από τους γονείς μας, μακριά από το σχολείο, μακριά από τα Κύθηρα, μέσα σ' ένα οργανωμένο σύνολο, είχαμε την πρώτη και

Από την εκδρομή της Γ' Λυκείου στην Κρήτη. Φαγητό και ξεκούραση στο χωριό Γιοί Δέκα του νομού Ηρακλείου.

ΣΑΛΑΧΥ) - Κνωσός - Οροπέδιο Λασιθίου - Ικταίο Αντρο - Άγιος Νικόλαος (διανυκτέρευση στο «MIRABELO») - Ηράκλειο - Ρέθυμνο - Χανιά - Τάφοι Βενιζέλων (διανυκτέρευση στο «PANORAMA») - Καστέλλι - Κύθηρα.

Β. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:		
1. Εξοδα		
πρό διαφόρες εκδηλώσεις		
πρόσφορά «Φιλόξενο»	δρχ.	996.967
πρόσφορά Κοινότητας	δρχ.	10.000
πρόσφορά Κυθήρων		
πρόσφορά Θόδωρου Μαγουλά	δρχ.	15.000
πρόσφορά Εταιρείας	δρχ.	17.000
πρόσφορά Κυθηραϊκών Μελετών	δρχ.	14.000
ΣΥΝΟΛΟ	ΔΡΧ.	1.052.967

1. Εξοδα		
αγιοτό-διασκέδαση	δρχ.	256.054
τάφορα δώρα	δρχ.	22.700
ιστιήρια πλοίου	δρχ.	59.572
MYRTO TOURS	δρχ.	559.974
ΣΥΝΟΛΟ	ΔΡΧ.	898.300

ΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	ΔΡΧ.	1.052.967
ΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	ΔΡΧ.	898.300

ΠΟΛΟΠΙΟ ΔΡΧ. 154.667
Κύθηρα, 14 Απριλίου 1989
Ο υπεύθυνος για τη σύνταξη καθηγητής
Γιώργος Κομνηνός

Στο γραφείο του Λυκείου υπάρχει φάκελος ε πληρή στοιχεία, ημερολόγιο και λεπτομερή ανάλυση εξόδων.
Οι μαθητές της τρίτης λυκείου εξάλλου θέλουν από τούτη τη στιγμή να ευχαριστήσουν όλους όσοι βοήθησαν οικονομικά για την πραγματοποίηση της εκδρομής και ιδιαίτερα

Η στήλη του επαρχείου

Με εντολή του υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας κ. Ντεντιδάκη, από 15 Μάρη, άρχισε να περιπολεί, τέσσερις φορές τη βδομάδα, αεροσκάφος του Λιμενικού Σώματος, τη θαλάσσια περιοχή των Κυθήρων και μέχρι να επιλυθεί το θέμα της τεχνικής υποστήριξης και του ανεφοδιασμού, θα σταθμεύει για λίγο στο αεροδρόμιο των Κυθήρων. Εξάλλου για το άμεσο μέλλον προβλέπεται, η δημιουργία μόνιμης εγκατάστασης και αεροπορικής βάσης του Λιμενικού Σώματος, στο αεροδρόμιο μας, με ένα ή δύο αεροσκάφη. Για καλύτερη αστυνόμευση τέλος, ο ίδιος υπουργός με απόφασή του ενίσχυσε το Λιμενικό Σταθμό Αγίας Πελαγίας με πλωτό περιπολικό, το οποίο σύντομα θα αντικατασταθεί από μεγαλύτερο και θα διαχειρίζεται στο Διακόφτι. Με αυτά τα μέτρα θα περιοριστεί η θαλάσσια ρύπανση, το λαθρεμπόριο, η παράνομη αλιεία και η διακίνηση ναρκωτικών.

Το F/B «ΜΑΡΘΑ» από αρχές Ιουλίου πρόκειται να επεκτείνει τα δρομολόγιά του, πέρα της γραμμής Νεάπολη-Κύθηρα, προς και από το Γύθειο προς και από Αγία Πελαγία. Στο πρόβλημα της μεταφοράς των θυτών καυσίμων από το ίδιο σκάφος φαίνεται να βρίσκεται λύση! Υστερα από συνεννόηση με τις εταιρείες καυσίμων τα θυτοφόρα θα «καθαρίζονται» μετά την εκκένωσή τους στο νησί μας και στη συνέχεια θα μεταφέρονται ακίνδυνα στο κλειστό τύπου F/B «ΜΑΡΘΑ».

Πρόκειται σύντομα να συσταθούν λαϊκές επιτροπές παρακολούθησης συγκεκριμένων έργων. Ηδη έγινε η πρόταση στο Επαρχιακό Συμβούλιο και θα αρχίσει η συγκρότηση των δύο πρώτων τέτοιων επιτροπών, μία για την παρακολούθηση των έργων οδικού δικτύου και μία για τα έργα του αεροδρομίου.

Υλοποιείται η πρόταση του επάρχου Κυθήρων, που έγινε στο Αναπτυξιακό Συνέδριο, για τη δημιουργία Επαρχιακού Συμβουλίου Νέων. Αυτό το Συμβούλιο θα έχει γνωμοδοτική και εισηγητική δικαιοδοσία προς το Επαρχιακό Συμβούλιο για θέματα Νεολαίας και για γενικότερα τοπικά θέματα. Θα αποτελείται από τον επάρχο Κυθήρων, από τον τοπικό εκπρόσωπο της Ν.Ε.Α.Ε., από εκπρόσωπο του δεκαπενταμελούς του Λυκείου, από εκπρόσωπο του δεκαπενταμελούς Συμβουλίου του Γυμνασίου και από επτά αιρετά μέλη που θα

εκλέγονται κάθε δύο χρόνια με καθολική ψηφοφορία όλων των νέων του νησιού ηλικίας 18 μέχρι 30 ετών. Για το σκοπό αυτό καταρτίστηκαν εκλογικοί κατάλογοι νέων από όλες τις κοινότητες και συμπληρώθηκε το ψηφοδέλτιο υποψηφίων για τις πρώτες εκλογές που θα πραγματοποιηθούν στις 28 Μάρη.

Το Επαρχιακό Συμβούλιο με απόφασή του ζήτησε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τριφύλλειου Νοσοκομείου Κυθήρων να μεριμνήσει για την περιφερειακή ιατρική κάλυψη ολόκληρου του νησιού μας καθώς και να δημιουργηθεί Κέντρο Υγείας, με γιατρό και νοσοκόμο, στο νότιο μέρος των Κυθήρων για την καλύτερη αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών που είναι ιδιαίτερα αυξημένα στο διάστημα του καλοκαιριού.

Επαρχείο Κυθήρων επάρχης

Ευχαριστούμε τον κυθηραϊκό λαό και τους φορείς του για τη συμμετοχή που επιφύλαξε στο Α' Αναπτυξιακό Συνέδριο της Επαρχίας Κυθήρων, που έγινε με πρωτοφανή επιτυχία. Θεωρούμε ότι οι στόχοι της συμμετοχής με τη μεγάλη μαζικότητα και την υψηλή ποιότητα των συνεδρίων, τους προβληματισμούς και τις ιδέες, προήγαγαν την κοινή θέληση για ανάπτυξη, ευημερία, υλική και θεσμική πρόοδο στο νησί μας.

Μένει τώρα από όλους μας να προσπαθήσουμε να υλοποιήσουμε τις αποφάσεις που πήραμε μαζί στο Συνέδριό μας αυτό, για να αρχίσουν να γίνονται πράξεις τα όραματά που έχουμε για τον τόπο μας. Ηδη θεσμοθετήσαμε τη θέση για συμμετοχή και σταθερή πορεία προς το μέλλον της νεολαίας μας, δημιουργώντας το Επαρχιακό Συμβούλιο, Νεολαίας, που εκλέχθη στις 28 Μάρη '89.

Ο Επαρχικός Κυθήρων ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΤΣΟΥΛΟΥΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ο επάρχης Κυθήρων Σταμάτης Τσουλουχόπουλος μας διαβεβαίωσε πως είναι πρόθυμος να χορηγήσει το ποσό των 1.000.000 δραχμών, από κονδύλια του Επαρχείου για την έναρξη εργασιών οικοδομής αγροτικού ιατρείου στη Χώρα. Η εφημερίδα μας θεωρεί απαραίτητη την απουσία οικίας Ιατρείου και το αγροτικό ιατρείο Χώρας στεγάζεται μόνιμα σε ενοικιαζόμενο χώρο τη στιγμή μάλιστα που μικρότερη χωριά του νησιού μας διαθέτουν μικρά έστω ιατρικά κτίρια.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Πασχαλιάτικες εκδηλώσεις

Πολύς κόσμος γιόρτασε το Πάσχα στο νησί μας. Αρκετοί Τοιργιώτες της Αθήνας και του Πειραιά, μα πιο πολύ ξένοι «λάτρες» του τόπου μας βρήκαν την ευκαιρία να ξεφύγουν από τα προβλήματα των μεγαλουπόλεων και ήλθαν να απολαύσουν την άνοιξη στα Κύθηρα. Αυτή η αυξημένη, σε σχέση με άλλα χρόνια, κίνηση, μπορεί να αποδοθεί κύρια στα μόνιμα και καθημερινά δρομολόγια του F/B «ΜΑΡΘΑ». Ο παραδοσιακός Επιτάφιος της Χώρας και η Ανάσταση σε όλα τα χωριά συγκέντρωσαν τον περισσότερο κόσμο των τελευταίων χρόνων.

Στα Κοντολιάνικα η κ. Ιωάννα Τζανιδη ακολουθώντας το πατροπαράδοτο και παραδοσιακό έθιμο και άλλων περιοχών της Ελλάδας, έφτιαξε ένα αχυρένιο ομοίωμα Ιούδα και το κρέμασε στο προαύλιο της Παναγίας των Κοντολιανικών. Μετά τη δεύτερη Ανάσταση συγχωριανού και ξένοι αφού έκαψαν τον «Ιούδα» δέχτηκαν τα πλούσια κεράσματα της κας Τζανιδη.

Στην Αγία Πελαγία, ο τοπικός σύλλογος πραγματοποίησε τις προγραμματισμένες εκδηλώσεις και γιόρτασε το Πάσχα με ψήσιμο αρνιών στην παραλία. Δυστυχώς ο άσχημος καιρός και η απροσδόκητη βροχή περιορίσαν σε κάποιο βαθμό τη διασκέδαση στην υπαίθρο που απαιτεί η μέρα της Ανάστασης.

7. Στην Αγία Πελαγία, την Κυριακή των Βαΐων, η Ευαγγελία Βουτσαλή, εγκαίνιασε εργαστήριο λαϊκής τέχνης. Το νέο κατάστημα που έχει το παραδοσιακό όνομα «Εργαστήρι» ανήκει στην παπιά της Αγίας Πελαγίας η οποία ασχολείται με διάφορα είδη χειροτεχνίας και με αγιογραφίες ακόμη.

Στην Παλιόπολη ο Παναγιώτης Λεοντοίνης, θα ξαναλειτούργησει φέτος τη γνωστή «ΣΚΑΝΔΕΙΑ». Εμπειρος μάγειρας, όπως μας διαβεβαίωσε σύντομα πρόκειται να εγκατασταθεί μόνιμα στα Κύθηρα και να ασχοληθεί με τουριστικές επιχειρήσεις.

Ηλεκτρονικός υπολογιστής στο ιστορικό αρχείο Κυθήρων

Ο κύριος Γεώργιος Χρυσός αντιπρόσωπος ηλεκτρονικών μηχανημάτων από την Αθήνα, γνωστός και φίλος του προέδρου Χώρας Νίκου Νικηφοράκη, πρόκειται να δωρήσει στην κοινότητα Κυθήρων ηλεκτρονικό υπολογιστή (κομπιούτερ). Όπως μας διαβεβαίωσε ο κ. Νικηφοράκης, ο υπολογιστής θα παραχωρηθεί στη συνέχεια στο Ιστορικό Αρχείο Κάστρου, όπου και είναι απαραίτητος.

Πασχαλινό... ατύχημα

Παρά τις αυστηρές απαγορεύσεις των Αρχών το Πασχαλινό επικίνδυνο έθιμο της χρήσης κροτίδων διατηρείται τουλάχιστο στην ελληνική επαρχία και φυσικά στο νησί μας. Δυστυχώς μια πασχαλινική κροτίδα που βρέθηκε την επομένη του Πάσχα, στα χέρια του οκτάχρονου Αντώνη Στάθη από το Καράλι, στάθηκε αρκετή για να του κόψει το δέκτη του αριστερού του χεριού. Ο μικρός είναι γιος του γνωστού διανομέα Παναγιώτη Στάθη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΕΟΝΤΑΡΑΚΗΣ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΜΙΜΗΣΗ

Ο άνθρωπος που πάντα θαύμαζα τόσο για τη πολυσχιδή μόρφωσή του (τρία πανεπιστημιακά διπλώματα, τέσσερις ξένες γλώσσες) και την εν γένει πνευματική και ψυχική του καλλιέργεια, όσο και για την αγάπη του σ' όλα τα σπορ (ιστιοπλοία, κωπηλασία, ιππασία, ορειβάσια, τένις κ.λπ.) με συγκίνησε βαθύτατα με την ευγενή προσφορά του στο ΝΑΥΤΙΚΟ ΟΜΙΛΟ ΚΥΘΗΡΩΝ, ενός σκάφους με μια εξωλέμβια μηχανή και πλήρη εξοπλισμό ιστιοπλοίας-κωπηλασίας, συνολικής αξίας περίπου 400.000 δραχμών. Δια της παρουσίας, του εκφράζω τις πιο θερμές μου ευχαριστίες και τον προβάλλω ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΗ.

Αγαπητοί συμπατριώτες και φίλοι των Κυθήρων και των νέων, νιώσετε τη χαρά να προσφέρετε. Πιστέψτε με, είναι πολύ μεγαλύτερη η χαρά ΝΑ ΔΙΝΕΙΣ παρά να παίρνεις.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΠ. ΣΤΑΘΗΣ
Αντιπλοίαρχος π.ν. ε.α.
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Ο.Κ.

ΑΡΕΤΗ ΣΟΦΙΟΥ: Μια πρωτοπόρα Τσιριγώτισσα στις αρχές του αιώνα μας

Αν κάποιος θελήσει να ασχοληθεί με το φωτογραφικό αρχείο του Μανώλη Σοφίου στον Ποταμό, ανάμεσα στο πλούσιο υλικό του θα βρεθεί μπροστά σ' ένα σύνολο περίπου από 900 γυάλινα αρνητικά φωτογραφιών μεγάλου μεγέθους, που αποτυπώνουν μια περίοδο από το 1907 ίσαμε το 1918. Κανένας δεν μπορεί να αμφιβάλλει για την ιστορική αξία αυτών των αρνητικών, που συνάμα αποτελούν σταθμό στην πορεία της εξέλιξης των φωτογραφικών μεθόδων. Όμως αυτό που τους δίνει πρόσθετη αξία είναι το ότι αποτελούν έργο μιας πρωτοπόρας Τσιριγώτισσας. Η Αρετή Σοφίου, μητέρα του φωτογράφου Μανώλη Σοφίου υπήρξε από τις πρώτες Ελληνίδες, που ασχολήθηκαν επαγγελματικά με τη φωτογράφιση, στις αρχές του αιώνα μας. Είναι σίγουρο πως εμείς σήμερα, έστω κι αν απέχουμε από κείνη την εποχή, αντιλαμβανόμαστε το μέγεθος των δυσκολιών ενός τέτοιου επαγγέλματος, που η εξάσκηση του από μια φτωχή Τσιριγώτισσα αποτελούσε κυριολεκτικά επανάσταση.

Γεννημένη στα 1895 σε ένα πολύ μικρό χωριό του νησιού μας, στα Κατούλιανικα, υποθετήθηκε σε πολύ μικρή ηλικία από τη μητέρα της αδελφής της, που ήταν μάλιστα και σύζυγος αξιωματικού και έφυγε στην Αθήνα. Εκεί ακριβώς δόθηκε στην Αρετή Σοφίου η ευκαιρία να ασχοληθεί αρχικά ερασιτεχνικά με τη φωτογραφία. Εκεί γνώρισε και τον τότε εργολάβο οικοδομών Δημήτρη Σοφίο, με τον οποίο και παντρεύθηκε αργότερα και απέκτησε τρία παιδιά. Όταν ο σύζυγός της «έσπασε» την υιοθεσία και γύρισαν στα Κύθηρα ασχολήθηκε μια επαγγελματικά με τη φωτογραφία, αξιοποιώντας και τις γνώσεις του επίσης ερασιτέχνη στην τέχνη αυτή, συζύγου της. Μια σειρά από πορτρέτα, οικογενειακά και σχολικά γκρουπ καλύπτουν φωτογραφίες της από το

1907 μέχρι το 1918. Δεν μπορούμε εύκολα να υπολογίσουμε την εξέλιξη της Αρετής Σοφίου, γιατί πρόωρα, σε ηλικία μόλις 23 χρόνων, έπεσε θύμα της θανατηφόρας γρίπης του 1918.

Δημοσιεύουμε από το αρχείο της μια φωτογραφία του δημοτικού σχολείου Καραβά της περιόδου 1909-1910. Ανάμεσα στους ξυπόλυτους μαθητές, από τους οποίους, υπόψη, κανένας δεν ζει, διακρίνεται ο δάσκαλος Νικολόπουλος που δυο χρόνια αργότερα σκοτώθηκε στους πολέμους 1912-13.

Η ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΥΘΗΡΩΝ

(Συνέχεια)

Ο Αρχιεπίσκοπος Βαλεριανός, μετά την προαγωγή του στο θρόνο Φιλαδέλφειας, παραιτήθηκε από το θρόνο της Επισκοπής Κυθήρων ονομαστικά υπέρ του Σωφρόνιου Πάγκαλου από την Κέα (1637-1673) αφού κατέβαλε πολλές προσπάθειες για την εκλογή του. Κάθε φορά, η πλήρωση της κενής επισκοπικής έδρας των Κυθήρων προκαλούσε αμέριστο το ενδιαφέρον των Βενετών γι' αυτό και οι υποψήφιοι φρόντιζαν να πετύχουν την εύνοιά τους κατά το δεινό αγώνα που διεξαγόταν μεταξύ τους. Κατά τη διαδικασία της εκλογής, δεν συμμετείχε άμεσα ο λαός, ενώ συχνά αυτή δεν γινόταν άμεση αλλά με την επενέργεια και την επέμβαση εξωεκκλησιαστικών και εξωκανονικών στοιχείων. Ο Σωφρόνιος Πάγκαλος μετά την εκλογή του έστειλε «προμέςαν» προς την Κοινότητα Κυθήρων, σαν επιστολή, με την οποία ζητούσε από τον «υψηλότατον αυθέντην Προβεδούρον επικύρωση της εκλογής του. Ζητά επίσης από την «κουμουντιά» της πόλης να τον δεχθεί σαν Ποιμένα, υπόσχεται να εκπληρώσει τα καθήκοντά του με συνέπεια, φόβο θεού, υπόσχεται επίσης να δίνει δύο δουκάτα βενετικά στην «κάσα» (δημόσιο ταμείο), από κάθε χειροτομία διακόνου, καθώς και να διδάσκει τα τέκνα των αρχόντων «κυκλοπαϊδεών και τας επιστήμας, χωρίς καμμίας λογιής πληρωμήν». Από αυτό συμπεραίνουμε ότι η εκλογή στο θρόνο της Επισκοπής Κυθήρων έπρεπε να επικυρωθεί από τις βενετικές Αρχές.

Ο Σωφρόνιος Πάγκαλος έγραψε και ακολουθία της Πολιτοσύνης του νησιού μας Παναγίας Μυρτιδιώτισσας το 1640. Στις μέρες του οι Κυθηριοί διαμαρτυρήθηκαν στο Πατριαρχείο και στην Ενετική Γερουσία, γιατί κανένας Κυθηριός δεν είχε διατελέσει Επισκοπός Κυθήρων και πέτυχαν απόφαση από την Ενετική Γερουσία, σύμφωνα με την οποία δεν εκλεγόταν κανένας πλέον, αν δεν ήταν Κυθηριός. Από τότε μέχρι το 1882, εκλέγονταν Κυθηριοί Επίσκοποι, που χειροτονούνταν από το Μητροπολίτη Μονεμβασίας. Πρώτος Κυθηριός Επίσκοπος εκλέχθηκε ο Μακάριος Δαρμάρος το 1674, του οποίου όμως αγνοείται η δράση. Τον διαδέχθηκε επίσης Κυθηριός ο Φιλόθεος Βιομούλης (αχρονολόγητος). Δεν γνωρίζουμε τίποτα γι' αυτόν. Μάλιστα αμφισβητείται και αν ποτέ υπήρξε. Τον Βιομούλη διαδέχθηκε ο Νεόφυτος Βενιέρης (1699-1729). Στο μεταξύ ψήφισμα της Βενετικής Γερουσίας, κατά το 1696 απέβλεπε στην άμεση συμμετοχή του λαού κατά τη διαδικασία της εκλογής, όπως γινόταν στη Βενετία κατά την εκλογή του Μητροπολίτη Φιλαδέλφειας, στη δικαιοδοσία του οποίου υπαγόταν η Επισκοπή Κυθήρων. Τον Νεόφυτο Βενιέρη διαδέχθηκε ο Νεόφυτος Λεβούνης, ο οποίος εποίμανε από το 1729 μέχρι το 1757.

Ο Γεώργιος Καλούτσης έγραψε εγκώμιο σ' αυτόν τον επίσκοπο, εξαιρώντας τη σεμνότητά του και το ζήλο του για το ποίμνιό του. Στη συνέχεια την επισκοπική έδρα πήρε ο Νεόφυτος Καλούτσης (1757-1770) άνδρας λόγιος, χρηστός και ενάρετος. Τάφηκε, πεθαινοντας, στο ναό του Αγίου Γεωργίου στο Βούργο, που είναι ιδιοκτησία της οικογένειας Καλούτση. Η επιτύμβια πλάκα έχει την ακόλουθη επιγραφή:

«Λάρναξ ήδε ίσχει Νεοφύτου λείψανον Καλούτση, λογίου πνεύμα Θεού, δεσπότης τῆς ΙΕ' Ιανουαρίου Αἰῶνος».

Τον Νεόφυτον διαδέχθηκε ο Νικηφόρος Μόρμωρης (αχρονολόγητος) ο οποίος στα τέλη της ζωής του εκλέχθηκε Μητροπολίτης Φιλαδέλφειας. Αλλά επειδή καθυστέρησε η αναγνώρισή του σ' αυτό το τελευταίο αξίωμα πέθανε σαν επίσκοπος Κυθήρων. Ο Γρηγόριος Κασμάτης είναι επίσης αχρονολόγητος. Πέρα από το ότι αγνοείται ο χρόνος της αρχιερατίας του, ουδεμία πληροφορία έχουμε γι' αυτόν.

(Συνεχίζεται)

ΕΛΕΝΗ ΧΑΡΟΥ
Γυμ/ρχης Κυθήρων

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τα πουλιά των Κυθήρων

(Από τον Θόδωρο Κορηνό)

(Συνέχεια)

Στην Ελλάδα έχει πάψει να φωλιάζει και συνήθως δεν παρατηρείται κάτω από το ύψος της Στερεάς Ελλάδας, ο κρυπτοτσικνιάς, ο πορφυροτσικνιάς (είδη ερωδιών), η χαλκόκοτα, ο βουβόκυκνος, το όρνιο (ο γύπας), η αετογερακίνα, το αγιοπούλι κ.α. Ενα είδος, ο μαυροτσικνιάς (μαύρος ερωδιός) έχει παρατηρηθεί όλες κι όλες 4 φορές στην Ελλάδα, από τις οποίες τη μια φορά, το Μάρτη του 1987 στα Κύθηρα! Οι βιότοποι που παρατηρούνται τα πουλιά στα Κύθηρα είναι οι βραχώδεις ακτές, οι αμμουδιές (22 λευκοτσικνιάδες) παρατηρήθηκαν στον Αυλέμονα το Σεπτέμβρη του 1988), εκτάσεις με φρύγανα ή χαμηλή θλάση, λαγκάδια με υδροχαρή θλάση, δάση (στο Γερακάρι) και κάποια είδη θαλασσοπούλιων όπως, ο πετρίλος, ο μύχος και ο αρτέμης που παρατηρούνται μόνο κοντά ή πάνω σε νησάκια γύρω από τα Κύθηρα.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα πουλιά στο νησί μας είναι λίγο-πολύ γνωστά και ίδια με της υπόλοιπης Ελλάδας. Η καταστροφή και η υποβάθμιση των βιοτόπων (φωτιές, εκχερσώσεις, έντονη κτηνοτροφία, ανεξέλεγκτη χρήση φυτοφαρμάκων και εντομοκτόνων) από τη μια, και το εντατικό κυνήγι, η λαθροθηρία (με θύματα κυρίως προστατευόμενα από το κράτος είδη πουλιών) αποτελούν τα βασικότερα απ' αυτά τα προβλήματα. Ειδικά το κυνήγι (μαζί με τα φυτοφάρμακα) με τον τρόπο που γίνεται και με την ανοχή των αρμοδίων Αρχών δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους. Τα πουλιά είναι το αναντικατάστατο περιβαλλοντολογικό κεφάλαιο για την ανθρωπότητα.

Συμβάλλουν με πολλούς τρόπους στην ποιότητα της ζωής στην υγεία της υπαίθρου, στην ισορροπία των οικοσυστημάτων και είναι κατ' εξοχήν οργανισμοί - «δείκτες» για το βαθμό συσσώρευσης τοξικών ουσιών στο νερό και στο έδαφος. Παίζουν σπουδαίο οικολογικό ρόλο, μεγάλης χρησιμότητας για τον άνθρωπο, βοηθώντας στο φυσικό έλεγχο διάφορων επιβλαβών εντόμων τρωκτικών και άλλων οργανισμών, ώστε οι πληθυσμοί τους να μην αποκτούν διαστάσεις «επιδημίας», απειλώντας έτσι τις δασικές και γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Έχουν μεγάλη αξία σαν ομάδα οργανισμών, για την επιστημονική έρευνα και κατανόηση σπουδαίων οικολογικών λειτουργιών του περιβάλλοντος και των βιολογικών του παραγόντων.

Αποτελούν, τα πουλιά, πάντα αισθητικό «πρότυπο» και υπήρξαν πηγή έμπνευσης για τον άνθρωπο, πλουτίζοντας την πολιτιστική παράδοση πολλών λαών μέσα στους αιώνες. Αποτελούν σημαντικό μέσο αναψυχής για πάρα πολλούς ανθρώπους σ' όλες τις χώρες του κόσμου προσφέροντας υλικό για παρατηρήσεις και μελέτες.

Περισσότερες πληροφορίες για τα πουλιά των Κυθήρων μπορείτε να λάβετε από μένα, ενώ γενικά για τα πουλιά της Ελλάδας και του υπόλοιπου κόσμου από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, που είναι επιστημονικό σωματείο προστασίας και μελέτης των πουλιών. (Τ.Θ. 64052, 15701 Ζωγράφου, Αθήνα)

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΡΤΗ

(Από την Μετεωρολογία Κυθήρων)

Μέση θερμοκρασία: 12,9°C (12,2°C)

Μέση σχετική υγρασία: 73% (71%)

Υψος βροχής: 33,1 m.m. (58,4 m.m.)

Μέρες βροχής πάνω από 1 m.m.: 5

Ηλιοφάνεια: 180,2 ώρες

Μέγιστη θερμοκρασία: 20,0°C στις 22 του μήνα

Ελάχιστη θερμοκρασία: 7,8°C στις 14 του μήνα

Σε παρένθεση τα κλιματολογικά στοιχεία των Κυθήρων.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Εξοπλισμός ψησταριάς.

1) Μια ψησταριά με 4 σουθλας, φούσκα και απορροφητήρα (3 μέτρα).

2) Φριτέζα ιταλική με φίλτρα διπλά και 2 γούρνες.

3) Μπεν-μαρί με θερμοθάλαμο και χώρους βοηθητικούς για σερβίτσια (2 μέτρων).

4) Ψυγείο θιρίνα με καταψύκτη νερού (2 μέτρων).

5) Μια κοτοπουλιέρα ηλεκτρική κινητή με 5 σουθλας και θερμοθάλαμο.

6) Ηλεκτρικός φούρνος με 4 λαμαρίνες και 4 ηλεκτρικά μάτια.

7) Φριτέζα ελληνική με δύο γούρνες, πλατό για μπιφτέκια και δύο λάντζες με διπλές γούρνες.

8) Πλυντήριο πιάτων «Κρομετάλ».

9) Στερεοφωνικό πλήρες.

10) Ενα γραφείο.

11) Τραπέζια σουηδικά, πάγκοι καρέκλες σουηδικά.

12) Ψωμίρα με 5 συρτάρια.

13) Ντουλάπια κρεμαστά σουηδικά (2 μέτρων).

14) Δύο ποτηριέρες.

15) 400 πιάτα, 400 ποτήρια, 300 μαχαιροπίρουνα, 30 καράφες, 40 πιατέλες.

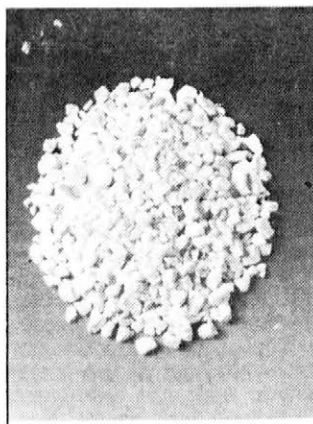
16) 150 καθίσματα, 100 καρέκλες κλειστές, 10 τραπέζια ξύλινα των 2 μέτρων, 4 τραπέζια μεταλλικά, 12 τραπέζια στρουγγυλά φορμάκια.

17) Αυτοτελής ψύκτης νερού και άλλα είδη εξοπλισμού.

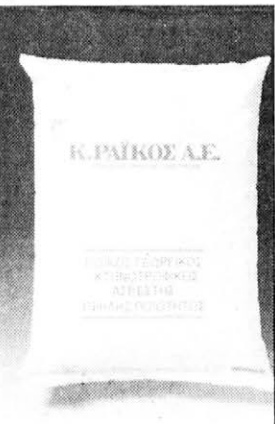
ΤΙΜΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ (ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ) 2.200.000 δραχμές

Πληροφορίες: Τηλ. 31414, 31043 - Θεόφιλος Λυριστής Κάτω Λειβάδι.

ΓΕΩΡΓΟΙ

ΑΣΒΕΣΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΚΟΚΚΟΥΣ ΓΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

ΑΣΒΕΣΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΛΕΠΤΗ ΣΚΟΝΗ ΣΑΚΙΑΣΜΕΝΟ ΓΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Εάν τα χωράφια σας είναι όξινα και θέλετε να τα βελτιώσετε για να αυξήσετε την στρεμματική απόδοση και να βελτιώσετε την ποιότητα των προϊόντων σας ελάτε να πάρετε ΑΣΒΕΣΤΗ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ 100% στις Καλοκαιρινές Κυθήρων από τον Καλλιέρο Νικόλαο.

Ο ασβέστης για την γεωργία που διαθέτουμε είναι της βιομηχανίας Κ. ΡΑΪΚΟΣ ΑΕ και διατίθεται σε σάκους των 40 κιλών.

Η ΥΨΗΛΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ του γεωργικού μας ΑΣΒΕΣΤΗ σας εξασφαλίζει αύξηση της παραγωγής και σας μειώνει τα λιπάσματα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΚΥΘΗΡΩΝ ΤΗΛ. 31188

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

ΕΙΔΗ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΘΗΡΑΪΚΕΣ ΣΤΟΛΕΣ -
ΚΕΝΤΗΜΑΤΑ - ΚΛΩΣΤΙΚΑ
ΕΙΔΗ ΑΛΙΕΙΑΣ - ΚΥΝΗΓΙΟΥ
ΠΟΔΗΛΑΤΑ - ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ - ΕΛΑΣΤΙΚΑ

ΝΙΚ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΥΙΟΣ

ΛΕΙΒΑΔΙ - ΠΟΤΑΜΟΣ - ΚΥΘΗΡΩΝ
ΤΗΛ. 31053

Κυθηραϊκές προσωπικότητες από το παρελθόν

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΘΕΣΘΗ ΚΥΘΗΡΕΟΥ

(Εμμετρη αφήγηση μιας μυθιστορίας)

Υπάρχει η ορθή αντίληψη, μέσα στον ευρύτερο λογοτεχνικό χώρο, αλλά και στον απλό αναγνώστη ακόμη που τον ευχαριστεί και τον τέρπει η λογοτεχνία, ότι η μελέτη κάποιου παλιού λογοτεχνικού κειμένου, αναγόμενου έστω στην παραγωγή του περασμένου ή του προπερασμένου αιώνα, έχει οπωσδήποτε σημαντικό ενδιαφέρον. Με βάση λοιπόν την εκτίμηση αυτή παρουσιάζουμε σήμερα μια αξιόλογη λογοτεχνική εργασία αναμφισβήτητου ενδιαφέροντος για μας του Κυθηρίου ειδικότερα, αφού αναφέρεται (έστω και φανταστικά) σε πρόσωπα και πράγματα του τόπου μας. Είναι μια άγνωστη ίσως ως τα τώρα, αθησαύριστη παραγωγή του 18ου αιώνα, που γράφτηκε από άγνωστο επίσης λογοτέχνη της εποχής εκείνης, ο οποίος δεν θέλησε, για δικούς του λόγους, να δώσει στη δημοσιότητα το όνομά του. Αλλά αυτό δεν μειώνει καθόλου την αξία του και τη θέση που πήρε ήδη μέσα στο χώρο της νεοελληνικής επαναστατικής λογοτεχνίας, γιατί πρόκειται για έργο που όπως είναι βέβαιο, γράφτηκε στη Κεφαλλονία το 1729.

Κατά μια άποψη, για την οποία όμως δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αλλά μόνο κάποιες ενδείξεις, εικάζεται ότι γράφτηκε από γνωστό λόγο των αρχών του 18ου αιώνα τον Πέτρο Καταΐτη, επειδή συμπίπτει να έχουν ομοιότητα πολλά στοιχεία του έργου αυτού με το προσωπικό του στυλ (γλώσσα, έκφραση κ.λπ.), καθώς επίσης και γιατί ο χρόνος συγγραφής του, είναι ταυτόσημος με την εποχή του. Ολ' αυτά όμως είναι υποθέσεις. Η ουσία είναι, ότι δεν αναφέρεται πουθενά το όνομα του λογοτέχνη και φυσικά γι' αυτό είμαστε υποχρεωμένοι να δεχτούμε ότι ο συγγραφέας του είναι άγνωστος.

Τίτλος του έργου είναι: «Νέα Ιστορία Αθέσθη Κυθηρέου» και τυπώθηκε το 1749 στη Βενετία από τον εκδοτικό οίκο BORTOLI. Η ύπαρξή του εντοπίστηκε στη βιβλιοθήκη του INSTITUT DE FRANCE του Παρισιού, από τον εκλεκτό ερευνητή του κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών Αλέξη Πολίτη, στη διάρκεια βιβλιογραφικών αναζητήσεων του. Είναι φαίνεται αλήθεια, πως η αναζήτηση φέρνει τη γνώση και η γνώση την αναζήτηση. Πρόκειται περί μιας μυθιστορίας και όχι κάποιας πραγματικής ιστορίας βέβαια με υπαρκτά πρόσωπα και συγκεκριμένο χρόνο κατά τον οποίο συνέβηκαν τα γεγονότα που συνθέτουν την πλοκή του έργου.

Μια δραματική ιστορία κοντολογής πόνου, περιπέτειας, έρωτα, που ανήκει στο αρκετά γνωστό λογοτεχνικό είδος που άνηκε για πολλούς αιώνες και φτάνει ακόμα και μέχρι τις ημέρες του 19ου αιώνα. Τώρα το γιατί ο λογοτέχνης διάλεξε τη Κύθηρα σαν τόπο του δράματος και γιατί θέλησε οι ήρωές του να είναι Κυθηριοί, είναι κάτι που εμείς φυσικά δεν μπορούμε να εξηγήσουμε. Ίσως μ' αυτό επιδίωξε να τονίσει τη σημασία του ερωτικού στοιχείου στην υπόθεση και το Νησί του έρωτα προσφερόντας γι' αυτό.

Κάνει λόγο ο συγγραφέας για μετάφραση κάποιας παλιάς ιστορίας και αφήνει αδιευκρίνιστο αν η πρωτότυπη εργασία ήταν δική του ή όχι. Αλλά κι αν δεχτούμε ότι πρόκειται για κάποια μετάφραση, δεν μειώνεται κατά τίποτα η αξία του έργου, γιατί η μετάφραση τις περισσότερες φορές, είναι μια πλήρης λογοτεχνική εργασία από μόνη της. Είναι γραμμένο σε έμμετρο λόγο και απαρτίζεται από 1904 στίχους. Τα ονόματα των ηρώων είναι φανταστικά όπως είπαμε, έστω κι αν η Ελισσα μπορεί να έχει κάποια σχέση με την Ελίσσα, τη μυθιστορηματική βασίλισσα της Καρχηδόνας (τη Διδώ). Οπωσδήποτε δεν πρόκειται για τη δική μας αγία Ελέσα, η οποία δεν μνημονεύεται καθόλου στη διάρκεια των βυζαντινών χρόνων, αλλά και ούτε προσφέρεται άλλωστε για πρότυπο ηρωίδας ερωτικού δράματος.

Επειτα η ακολουθία της, που τυπώθηκε για πρώτη φορά το 1847, είναι αυτονόητο ότι δεν υπήρχε καν ωσιπήγη πληροφόρησης του λογοτέχνη του 1729. Ο R. LEONHARD στο βιβλίο του «DIE INSEL KYTHIRA», GÖTTA 1899, που φωτοανατυπώθηκε από τον εκδοτικό οίκο Δ. Καραβία, το 1983, εκφράζει την άποψη, ότι τόσο το συναξάρι της αγίας, όσο και ο θρύλος της, είναι «νεότερα κατασκευάσματα». Αλλά και στο «Βιβλίο φίλου», στον οποίο υπάρχει λεπτομερειακή βιβλιογραφία των Κυθήρων, είναι περίεργο ότι δεν γίνεται καμία μνεία για κάποιο έντυπο που να αναφέρεται στην Αγία Ελέσα.

Τα παραπάνω γράφτηκαν απλά παρενθετικά και έρχονται για να ερμηνεύσουν το λόγο για τον οποίο δεν είναι δυνατόν να ταυτίζεται το όνομα Ελισσα με το όνομα της μαρτυρικής αγίας μας. Βιβλίο σύγχρονο του «Ερωτόκριτου», γραμμένο κι αυτό στο ίδιο περίπου στυλ, δεν θα 'ταν ίσως υπερβολή αν το βαφτίζαμε «Ερωτόκριτο των Κυθήρων». Παραθέτω μια συνοπτική περίληψη της υπόθεσης, γιατί βέβαια είναι αδύνατο να δημοσιευθεί ολόκληρο το έργο στον πολύ περιορισμένο χώρο μιας εφημερίδας. Θα μπορούσε να δημοσιευθεί αυτοόσιο - και θα άξιζε νομίζω τον κόπο - μόνο σε κάποιο Κυθηραϊκό λογοτεχνικό περιοδικό, αν φυσικά υπήρχε.

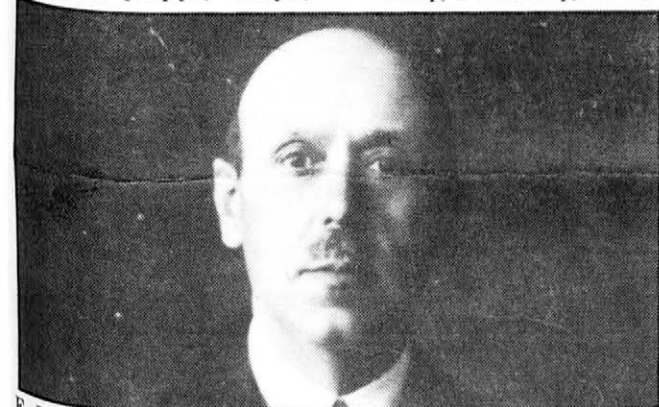
Αρχίζει λοιπόν:

«Στους χρόνους του Ηράκλειου, που ήταν βασιλέας της Κωνσταντινουπόλεως, στην Νήσον Κυθηρέας εστάθη ένα κάμωρα άξιον για να φρίσσει πας άνθρωπος περίεργος οπου να το γρικήσει».

(Συνεχίζεται)
Γ.Κ.

Είχαμε, σε άλλο φύλλο της εφημερίδας μας γράψει, πως θα ασχοληθούμε με την παρουσίαση όσων γίνεται περισσότερων κυθηραϊκών προσωπικοτήτων που έζησαν και έδρασαν στο παρελθόν. Πιστεύουμε πρωταρχικά πως αυτό αποτελεί οφειλή στη μνήμη κείνων που ποικιλότροπα τίμησαν τα Κύθηρα. Πολλοί άλλωστε απ' αυτούς παραμένουν δυστυχώς ξεχασμένοι ή ακόμη και άγνωστοι σε μας τους νεότερους. Κάνουμε την αρχή, από μια κορυφαία ιατρική φυσιογνωμία, ένα μεγάλο ανθρωπιστή των Μανωλών Κοντολέοντα.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ (Γράφει ο Νίκος Νικηφορέας)
Ο Μανώλης Κοντολέων, γιος του δικαστικού Αντώνη Κοντολέοντα και της Καμηλίσσας, κόρη του Μανώλη Σιάη, γεννήθηκε στα Κύθηρα το 1879. Τελείωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στον Πειραιά, γράφτηκε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών όπου και ανακηρύχθηκε διδάκτορας της το 1900 με βαθμό άριστα. Από την αρχή των σπουδών του εκδήλωσε ιδιαίτερη συμπάθεια και επίδοσή προς τη χειρουργική τέχνη, την οποία εξασκούσε τότε στον Πειραιά με επιτυχία ο θείος του διαπρεπής χειρουργός Σπύρος

Ε. Κοντολέων. Στα 1901 διορίστηκε βοηθός της χειρουργικής κλινικής του Αρεταίου Νοσοκομείου και έμεινε σ' αυτή τη θέση μέχρι το 1904 οπότε αφού πέτυχε σε διαγωνισμό υποτρόφων, έφυγε στη Γερμανία για ευρύτερες σπουδές. Κατά τη διαμονή του εκεί εργάστηκε δύο χρόνια σαν εξωτερικός βοηθός στην Πανεπιστημιακή Χειρουργική κλινική του BRESLAN, ενώ στη συνέχεια μετέβηκε στη BONN όπου παρακολούθησε για ένα εξάμηνο μαθήματα του διάσημου καθηγητή BIER. Τέλος ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην Αγγλία και στη Γαλλία αφού εκπαιδεύτηκε για ενάμιση χρόνο σε χειρουργικές κλινικές του Λονδίνου, του Εδιμβούργου, της Γλασκώβης κ.ά.

Υστερα από αυτή την τετραετή του εκπαίδευση στην Ευρώπη, ξαναγύρισε στην Αθήνα το 1908, όπου και διορίστηκε επιμελητής της χειρουργικής κλινικής του Αρεταίου Νοσοκομείου. Το 1910 προήχθη σε υφηγητή της χειρουργικής, το 1921 με πρόταση της Ιατρικής Σχολής διορίστηκε έκτακτος καθηγητής και τέλος το 1924 διορίστηκε τακτικός καθηγητής της Χειρουργικής Προπαιδευτικής Κλινικής του Εθνικού Πανεπιστημίου, αναλαμβάνοντας αργότερα τη διεύθυνση της χειρουργικής κλινικής του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου Αθηνών. Τελικά μετά την απομάκρυνση του καθηγητή Μ. Γεροντζάνου, εκλέχθηκε καθηγητής στην έδρα της Α' Χειρουργικής κλινικής, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα και

τη διεύθυνση της ομώνυμης κλινικής στο Λαϊκό Νοσοκομείο, του Εθνικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Δίδαξε για 30 περίπου χρόνια.

Η διδασκαλία του, και όταν ακόμη ανέπτυξε σοβαρά ιατρικά θέματα, φρόντιζε να επεκτείνεται σε ιστορικές, κοινωνικές, φιλολογικές και φιλοσοφικές διαστάσεις έτσι που να μετατρέπεται σε πολύπλευρη απόλαυση ψυχοπνευματική για τον ακροατή φοιτητή. Αλλά και σαν συγγραφέας δεν υστέρησε ο Μανώλης Κοντολέων. Εκτός από το πολυσέλιδο σύγγραμμά του «Χειρουργική Διαγνωστική» και τη διατριβή του «Υπερτροφία του Προστάτη-Προστατεκτομία» έγραψε γύρω στις εκατό εργασίες και μελέτες, οι περισσότερες από τις οποίες δημοσιεύτηκαν στα πιο έγκριτα ιατρικά περιοδικά του εξωτερικού. Η σημαντικότερη ίσως μελέτη του αφορά τη θεραπεία των παχυδερμικών οιδημάτων και παρουσιάζει εκεί μέθοδο που προκάλεσε διεθνές επιστημονικό ενδιαφέρον και έδωσε αφορμή σε τεράστια βιβλιογραφική διεθνή παραγωγή. Η μέθοδος αυτή αναγνωρίστηκε σαν απόλυτα αποτελεσματική και εξακολουθεί μέχρι σήμερα να εφαρμόζεται σαν «μέθοδος Κοντολέοντος».

Επίσης ο Μανώλης Κοντο-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

Ευχαριστήριο ψήφισμα του Κοινοτικού Συμβουλίου Μυλοποτάμου Κυθήρων, διά την ΔΩΡΕΑΝ παραχώρηση απορριμματοφόρου οχήματος από τον Δήμο Πειραιά, προς την Κοινότητα Μυλοποτάμου.

Αξιότιμοι κύριοι

Επειτα από την παραλαβή του απορριμματοφόρου οχήματος που παρεχώρησε ΔΩΡΕΑΝ ο Δήμος Πειραιά προς την Κοινότητα Μυλοποτάμου Κυθήρων βάσει της υπ' αριθ. 529/3-10-88 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, και του από 19-4-1989 πρωτοκόλλου παράδοσης - παραλαβής, το Κοινοτικό Συμβούλιο Μυλοποτάμου Κυθήρων με έκτακτη συνεδρίαση της 23-4-89 ομόφωνα αποφάσισε τα κάτωθι.

1ον. Με ιδιαίτερη ικανοποίηση αποδέχεται την δωρεά του Δήμου Πειραιά, και εκφράζει δια του παρόντος τις θερμότερες ευχαριστίες προς τον κύριον δήμαρχο, τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου μετά των δημοτικών συμβούλων, και τους τεχνικούς του δήμου που φρόντισαν διά την αρτία συντήρηση, επισκευή και παράδοση του οχήματος.

2ον. Ανακηρύσσει τον Δήμο Πειραιά ευεργέτη και δωρητή της Κοινότητας Μυλοποτάμου, διότι η παρούσα δωρεά, τα μέγιστα συντελεί εις την άνοδο του επιπέδου ζωής της περιοχής μας, και του βαθμού ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3ον. Αναθέτει εις τον πρόεδρον την επίδοση του παρόντος προς τον κύριον δήμαρχο Ανδρέα Ανδριανόπουλο, τον πρόεδρο και συμβούλους του Δημοτικού Συμβουλίου, και την δημοσίευση δια του Πειραικού και Κυθηραϊκού Τύπου.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΟΝΟΜΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

Ευχαριστήριο ψήφισμα του Κοινοτικού Συμβουλίου Μυλοποτάμου Κυθήρων προς τους πλοιοκτήτες F/B «ΙΟΝΙΟΝ» κ.κ. Μηνά Σταθάκη και Βασίλειον Μαυούσο

Αξιότιμοι Κύριοι

Ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο Μυλοποτάμου Κυθήρων σας απευθύνουμε θερμότερες ευχαριστίες διά την δωρεάν μεταφορά με πλοίων σας F/B «ΙΟΝΙΟΝ» του απορριμματοφόρου οχήματος που δώρησε προς την Κοινότητά μας ο Δήμος Πειραιώς, με φροντίδα του δημάρχου Ανδρέα Ανδριανόπουλου, και ομόφωνον απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πειραιώς.

Επανεπιλημμένα εκδηλώσατε αισθήματα αρωγής και συμπαράστασης εις το κοινοτικό μας έργο, πέραν των μεγάλων εξυπηρετήσεων του νησιού μας με το F/B «ΙΟΝΙΟΝ». Κατόπιν τούτου το Κοινοτικό Συμβούλιο Μυλοποτάμου κατά την συνεδρίαση της 23-4-1989 με ψήφισμά του σας ανακηρύσσει ευεργέτη και δωρητές της Κοινότητας και εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρον διά την επίδοσιν του παρόντος, και την δημοσίευση μέσω του Κυθηραϊκού Τύπου.

Με την ευκαιρία αυτή σας προσκαλούμε να επισκευθείτε το χωριό μας ως επίσημοι φιλοξενούμενοι επισκέπται της Κοινότητας Μυλοποτάμου.

Μετά τιμής
Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΟΝΟΜΟΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στο ΚΑΨΑΛΙ Κυθήρων παραδοσιακό διώροφο πάνω στη θάλασσα, άριστης κατάστασης. Κτηματομεσιτικό γραφείο Ι. Χέλμη, μέλος της FIABCI, τηλ. 9358884/9337319, TELEFAX 4113171, TELEX 271618 AMEA GR, Αγίας Σοφίας 42, Ν. Σμύρνη, Τ.Κ. 17 123 Αθήνα.

FOR SALE HOUSE IN KAPSALI, 2 FLOORS TRADITIONAL AND EXCELLENT CONSTRUCTION ON THE SEA, IDEAL FOR RESIDENCE OR BUSSINESS. YANNIS HELMIS. REAL ESTATE AGENCY AND CONSULTANCY SERVICES. TEL 9358884, 9337319. FAX 4113171 TELEX 241618 AMEA GR. ADD 42 AG. SOFIAS ST IUICS ATHENS GREECE.

RENT A CAR

"ΤΣΕΡΙΓΟ"

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Ι. & Π. ΔΕΥΤΕΡΕΒΟΣ Ο.Ε.

ΧΩΡΑ - ΚΥΘΗΡΑ

ΤΗΛ. 0733 - 31.363

» 0733 - 31.030

» 0733 - 31.347

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

(B). Το Μέλλον της Γης

(Από το Γ. Καλογερά γυσιόκο
και μετεωρολόγο Κυθήρων)

Η Γη έχει υποστεί κατά τη διάρκεια των αιώνων μια σειρά επιφανειακών αλλοιώσεων από ενδογενείς και εξωγενείς δυνάμεις, που για μεγάλο διάστημα ακόμη θα εξακολουθήσουν να μεταβάλλουν την εξωτερική μορφολογία της. Αρμεση επίδραση είχαν οι μεταβολές και στον οργανικό κόσμο, που η μεταβαλλόταν και προσαρμοζόταν ή εξαφανιζόταν. Αλλά αυτό δεν είναι δυνατό να κρατήσει «επ' άπειρον». Θα έρχεται εποχή, που οι επιφανειακές συνθήκες θα είναι τέτοιες ώστε κάθε ζωή στη Γη θα είναι αδύνατη. Υπάρχουν δύο θεωρίες για το τέλος της ζωής: Αυτή του ψυχρού θανάτου και η αντίθετη του θερμικού θανάτου της Γης. Εκεί όμως, που συμφωνούν και οι δύο είναι, ότι η καταστροφή της ζωής θα έχει προοδευτικό χαρακτήρα και η αγωγή του αργού θανάτου θα διαρκέσει εκατομμύρια χρόνια.

Σύμφωνα με τη θεωρία του ψυχρού θανάτου η θερμοκρασία θα κατεβαίνει συνέχεια εξαιτίας της πτώσης της θερμοκρασίας του ήλιου, η ατμόσφαιρά της θα εμπλουτισθεί με CO₂, ενώ οι υδατμοί θα ελαττωθούν και το οξυγόνο θα απορροφηθεί από τα πετρώματα για τη δημιουργία οξειδίων. Ετσι η Γη θα φτάσει προοδευτικά στη σημερινή κατάσταση του Αρη. Όταν η μέση θερμοκρασία κατέβει κάτω του 0° τότε ασφαλώς κάθε ζωή θα εκλείψει στον πλανήτη μας εκτός αν ο άνθρωπος νους καταφέρει να καθυστερήσει το μοιραίο αποτέλεσμα. Η πτώση της θερμοκρασίας θα συνεχίζεται σταδιακά, τα νερά θα μετατραπούν σε πάγο, το CO₂ θα συμπυκνωθεί και περίπου στους -200° το οξυγόνο και το άζωτο θα υγροποιηθούν και θα δημιουργήσουν νέους ωκεανούς στη θέση των παλιών κοιλοτήτων.

Η ατμόσφαιρα της Γης τότε όπως και των ψυχρών πλανητών Κρόνου, Ουρανού και Ποσειδώνα, που έχουν την ίδια περίπου θερμοκρασία, θα περιλαμβάνει μόνο υδρογόνο και ήλιο. Η γηραία πλέον Γη αδρανής και ψυχρή θα εξακολουθήσει τη στροφή της γύρω από τον ομοιότυχο ερυθρό και ψυχροραγούντι ήλιο.

Η άλλη άποψη του θερμικού θανάτου. Είναι γνωστό, ότι όλα τα πετρώματα του γήινου φλοιού και ιδίως τα εκρηξιγενή είναι ραδιενεργά. Τα εκρηξιγενή πετρώματα αποτελούν το 52% της λιθοσφαιρας και περιέχουν κατά μέσο όρο 3,64 χιλιοστά του χιλιοστού του γραμμαρίου ράδιο και 11,7 χιλιοστά του γραμμαρίου θόριο σε κάθε τόνο. Είναι βέβαια γνωστό ότι τη διάσπαση των ραδιενεργών σωμάτων συνοδεύει συνεχής έκλυση θερμότητας. Με δεδομένο, λοιπόν, ότι ένα γραμμάριο ραδίου παράγει 164 θερμίδες την ώρα, έπειτα ότι ένας τόνος πετρωμάτων «εκλύει» κατά μέσον όρο 7,65 δεκάκις χιλιοστά θερμίδας την ώρα. Οι JOLY και STRUTT, που πρώτοι έδωσαν τους παραπάνω αριθμούς, απόδειξαν, ότι παρά την απώλεια θερμότητας εξαιτίας της ακτινοβολίας, η θερμοκρασία της Γης προοδευτικά πρέπει να αυξάνεται. Ο JOLY μάλιστα υπολόγισε, ότι σε εκατό εκατομμύρια χρόνια η Γη θα φτάσει τη θερμοκρασία των 180 0°!! Ο πλανήτης μας βέβαια θα μπει σε νέα διάχυτη φάση. Αλλά σε δεδομένη στιγμή ο θερμικός ισολογισμός μπορεί να αντιστραφεί οπότε η έκλυση θερμότητας εξαιτίας διάσπασης ραδιενεργών σωμάτων δεν θα αντισταθμίζει την απώλεια, λόγω ακτινοβολίας και η Γη θα αρχίσει πάλι να ψύχεται. Η δημιουργία νέου σκωριώδους επιπάγου θα αντισταθεί στην έκλυση θερμότητας του θαθούς μάγματος και έτσι θα αρχίσει νέα γεωλογική φάση και πιθανά νέα ζωή. Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή η ιστορία της Γης δεν θα ήταν παρά μια αδιάκοπη συνέχεια κοσμικών και γεωλογικών φάσεων.

Μερικοί αστρονόμοι δεν αποκλείουν και το βίαιο θάνατο του πλανήτη μας από μια αστρική σύγκρουση, οπότε αυτή θα μεταβληθεί σε καινοφανή αστέρα. Αλλά βέβαια κανένας δεν μπορεί να προβλέψει πόσο γρήγορος και βίαιος θα είναι ο θάνατος της Γης αν συνεχίσουμε να δείχνουμε τις ίδιες τάσεις αυτοκτονίας, καταστρέφοντας αλόγιστα το περιβάλλον και τις φυσικές ισορροπίες...

ΔΩΡΕΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΠΟΤΑΜΟΥ
ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1989

Συντροφιάς Κυθρίων Κυριών, υπέρ των Τροφίμων, δρχ. 64.000.

Μαρίας Καραμπέτσου υπέρ των Τροφίμων, δρχ. 5.000.

Γιάννης & Αρτέμιδος Βενάρδου, εις μνήμην των γονέων τους Άννας Βενάρδου & Μιχ. Λεοντοίνης δρχ. 10.000.

Στέλλας Γιαννακού, εις μνήμην Ελένης Τσιγγούνης δρχ. 8.000.

Κωνσταντ. Σαραντόπουλος εις μνήμην Αγγελου Μανάρη δρχ. 3.000.

Γεωργ. Σταμ. Βενάρδου, εις μνήμην Σταματίου Αλ. Ζαρίκου δρχ. 5.000.

Παναγ. & Χριστίνας Στάθη εις μνήμην πατρός τους Δημ. Στάθη δρχ. 5.000.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΔΩΡΗΤΩΝ ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΗΡΩΝ 1988

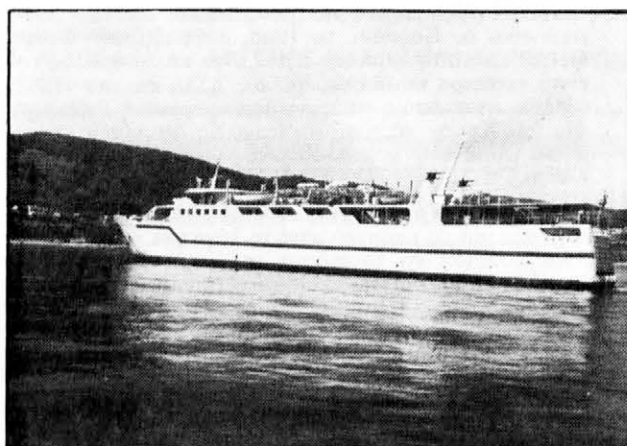
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

50. Γεωργ. Β. Κασμάτης - Ζωγράφου	» 2.000
51. Αδομαντία Πολίτη	» 5.000
52. Θεόδωρος και Αικατερίνη Μεγαλοοικονόμου στη μνήμη του αδελφού τους Θεοδώρου Μ. Πετροχείλου	» 10.000
53. Ιωάννης Καϊμακούδης στη μνήμη Ιωάννου, Σταματίας και Νικολάου Πρινέα	» 3.000
54. Μαρία Σαραντοπούλου στη μνήμη ΜΑΞ ΕΜΠΕΡ	» 5.000
55. Χαρίλαος Σαραντόπουλος στη μνήμη ΜΑΞ ΕΜΠΕΡ	» 5.000
56. Φώτης Κατζούρος στη μνήμη Γεωργίου Ξανθάκη	» 10.000
57. Οικον. Ευαγ. Τσιγγούνης στη μνήμη Νικ. Π. Νικηφοράκη	» 5.000
58. Αντώνιος Ιωαν. Πρινέας	» 5.000
59. Ιωάννης Καϊμακούδης στη μνήμη Αντωνίου, Λαμπρινής Κοσμά και Εριφύλλης Μεγαλοοικονόμου	» 3.000
60. Αντων. Π. Σωτήρχος στη μνήμη Παναγ. Σωτήρχου	» 1.000
61. Αντων. Π. Σωτήρχος στη μνήμη Πέτρου Τοράκη	» 1.000
62. Ελίζα Νικ. Ασπιώτη στη μνήμη Ζωής Χαρ. Ασπιώτου	» 50.000
63. Ιωάννης Καϊμακούδης στη μνήμη Μαρίας Κουντουδάκη και Σοφίας Σαρρηγιάννη	» 3.000
64. Γεώργιος Π. Τζάννης	» 1.000
65. Παναγ. Γ. Κασμάτης Επιτ. Γεν. Επιθ. στη μνήμη της αδελφής του Σταματίας Ν. Φατσέα	» 25.000
66. Οικον. Καλλιόπης Πετροχείλου στη μνήμη μητρός τους Καλλιόπης Θ. Πετροχείλου	» 10.000
67. Νικ. Π. Νικηφοράκης στη μνήμη Γεωργίου Καλούτση	» 5.000
68. Ιωάννης Σ. Βαρυπάτης	» 3.000
69. Ιωάννης Καϊμακούδης	» 3.000
70. Χαράλ. Καραλαμπόπουλος	» 1.000
71. Ευγενία Κιούση	» 1.000
72. Γεωργ. Αρ. Διακόπουλος	» 3.000
73. Σπύρος Λογοθέτης στη μνήμη Πρέσβεως Γεωργ. Καλούτσης	» 5.000
74. Μηνάς Θ. Λογοθέτης στη μνήμη Πρέσβεως Γεωργ. Καλούτσης	» 5.000
75. Γεώργιος Λεβούνης	» 2.000
76. Θεόδωρος Λουράντος - Φορμίωνος 96	» 1.000
77. Δημήτριος Κόμης	» 1.500
78. Καλομοίρα Κατελούζου	» 1.000
79. Μηνάς Σουρής	» 1.000
80. Ανδρέας Βικάτος	» 3.000
81. Χαράλ. Τζωρτζόπουλος	» 2.000
82. Λουίζα Κυριακή στη μνήμη Πρέσβεως Γεωργ. Καλούτση	» 4.000
83. Χριστόφορος Οικονομάκος	» 3.000
84. Αρχιμ. Ιερόθεος Τριφύλλης	» 2.000
85. Αριστείδης Καλοκαιρινός	» 1.000
86. Δημοσθένης και Αρτεμισία Γράφα στη μνήμη Πρέσβεως Γεωργίου Καλούτση	» 3.000
87. Κύριος και Κυρία Βαλερίου Ν. Στάη στη μνήμη Πρέσβεως Γεωργ. Καλούτση	» 3.000
88. Πέτρος Μασούρας	» 1.000
89. Γεωργ. Κασμάτης Συντ. Δικηγόρος	» 8.000
90. Τάκης και Νικ. Τραβασάρος	» 2.000
91. Οικονομία Καλούτση στη μνήμη πρέσβεως Γεωργ. Καλούτση	» 10.000
92. Νικόλαος Θ. Νικηφοράκης	» 4.000
93. Εμμανουήλ Καλοκαιρινός	» 1.000

Ενας ακόμη σύλλογος

Οι επαγγελματίες εστιατορείες του νησιού μας πρόκειται πολύ σύντομα να ιδρύσουν σύλλογο. Ελπίζουμε αυτό να βοηθήσει όχι μονάχα τους ίδιους στις επιχειρήσεις τους, αλλά και να βελτιώσει την τουριστική προσφορά μας.

ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ-ΝΕΑΠΟΛΗ ΜΕ ΤΟ «ΜΑΡΘΑ»

Το πρώτο σύγχρονο φέρυ μπόουτ «ΜΑΡΘΑ», που ήδη άρχισε τα δρομολόγια του καθημερινά από Νεάπολη προς Αγία Πελαγία και αντίστροφα. Κλειστού τύπου με χωρητικότητα 500 ατόμων και 70 επιβατικών αυτοκινήτων, πράγματι μπορεί να λύσει χειμώνα-καλοκαίρι το συγκοινωνιακό πρόβλημα του νησιού μας. Ευχόμαστε να διατηρήσει τα δρομολόγια του ...όλο το χρόνο. Γενικός πράκτορας του «ΜΑΡΘΑ» για τα Κύθηρα είναι η δ. Ευαγγελία Μεγαλοκονόμου στην Αγία Πελαγία (τηλ. 33490 και 33321).

ΤΣΙΡΙΓΩΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ
ΚΑΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙΜετά από εκατό τριάντα χρόνια
ένας αγώνας δικαιώνεται(Από τον Παν. Τσιτσιλία,
τ. πρόεδρο Κοινότητας Φριλιγκιανικών)

(Συνέχεια)

Με την εφημερίδα του «Φωνή των Κυθήρων», αγωνίζεται, γράφει διαρκώς, παροτρύνει, διαβλέπει την πρόοδο και πιστεύει πως μόνο η κάθοδος προς τα παράλια και τις ακτές θα δώσει ζωή στον τόπο. Ο αείμνηστος Παναγιώτης Τσιτσιλίας, σε μεγάλη ηλικία και προβλέποντας το θάνατο να τον πλησιάζει, ενώ εργάζεται στο μονακτικό καλύβι του στον Ποταμό (ήταν πατρικό του απόκτημα) για να φτιάξει το αρχείο του, άφησε στον υποφαινόμενο εμπιστευτική επιστολή, σαν είδος διαθήκης, την οποία και καταχωρούμε.

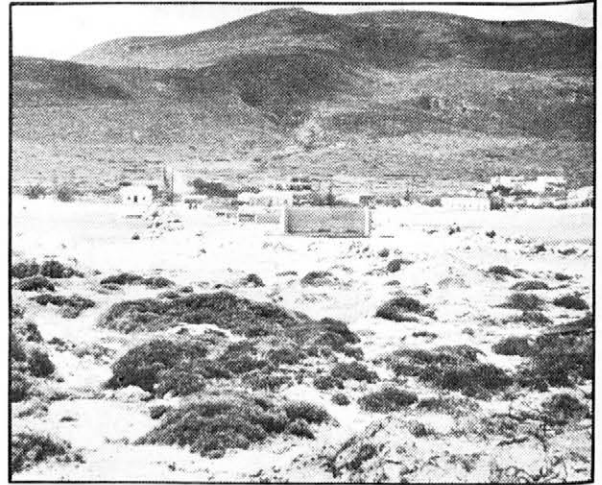
ΠΑΝΑΓ. Κ. ΤΣΙΤΣΙΛΙΑΣ

Ποταμός Κυθήρων

Εν Ποταμό 18 Νοεμβρίου 19

Αγαπητέ μου Παναγιώτη,

Ως γνωρίζεις, η θεία σου μετέβη εις Αθήνας, όπως κάνει κάθε χρόνο, για να περάσει τους μήνες του χειμῶνος, διότι το υγρόν κλίμα του Ποταμού βλάπτει πολύ την υγείαν της. Εγώ

ΔΙΑΚΟΦΤΙ: Τα έργα του λιμανιού έχουν πια αρχίσει. Θα γίνει άραγε πραγματικότητα το όραμα του Παν. Τσιτσιλία.

φυσικά έμεινα μόνος, το μεν για ν' αποπερατώσω την ταξινόμηση των πολυαριθμών φακέλων του Αρχείου μου, το δε να φροντίσω για την καλλιέργειαν και περιποίησιν του μικρού εδώ κτήματός μας.

Επειδή, ως γνωστόν, πάντες υποκειμέθα εις τον θάνατον, και εγώ εις την ηλικίαν την οποία ευρίσκομαι πρέπει να έχω υπ' όψιν μου την περιποίησιν αυτήν, διά τούτο θα σε παρακαλέσω θερμώς όπως, ευθύς ως πληροφορηθής τον εδώ θάνατόν μου, να σπεύσης αμέσως να φροντίσης για την κηδείαν μου, το δε σώμα μου να το μεταφέρης εις το Διακόφυ, και να το ενταφιάσης εις χώρον πλησίον του Αγίου Μηνά. Εκεί μίαν ημέραν θα με αναζητήσουν οι Κυθηριοί. Πάντα τα έξοδα που θα εξακολουθήσουν θα πληρωθούν υπό των εν Αθήναις οικείων μου.

Σ' ευχαριστώ εκ καρδίας, και σου εύχομαι ευτυχίαν εν ζωή διαβίωσιν μετά της αγαπητής μου οικογενείας σου.

Με Αγάπην, ο θεός σου

Παν. Κ. Τσιτσιλίας

Μετά από μικρό διάστημα έσθθη η μεγάλη αυτή πατριωτική ψυχή, χάθηκαν οι αγώνες, έσθθησαν η γραφή και η μυτοπεννα κείνη που άφηνε βαθιά σημάδια...

Πέρασαν πάνω από 120 χρόνια από τότε που όπως ανέφερα παραπάνω, αγνοί Κυθηριοί έκαναν όνειρα και προσευχές για να συνδεθούν με την ηπειρωτική πατρίδα μας συγκοινωνιακά. Το όραμα του Παναγιώτη Τσιτσιλία, να γίνει λιμάνι στο Διακόφυ, σήμερα, ύστερα από το πέρας πολλών συμπληγμάτων, ύστερα από πολλούς νεότερους αγώνες αρχίζει να γίνεται πραγματικότητα. Δυστυχώς μέχρι την έναρξη των εργασιών βρέθηκαν ή δημιουργήθηκαν πολλά εμπόδια από Κυθηριους και ξένους. Πότε ότι ο θυός είναι τέτοιος που να μην επιτρέπει το αγκυροβόλιο, πότε ότι εκεί που γίνονται τα λιμενικά έργα υπάρχουν αμφορείς του 4ου και 5ου αιώνα, πότε ότι στην ελάχιστη αμμουδιά γεννούν τα αυγά τους οι χελώνες, στάθηκαν προσχήματα... Τα κατάλοιπα του τοπικισμού με την ανωνυμία τους δυστυχώς προσπάθησαν να τορπάλίσουν το έργο όταν κίελας είχε εγκριθεί. Ας ελπίσουμε πως όλα τούτα θα ξεχαστούν τώρα πια γιατί είναι πραγματικά ντροπή να χτυπούμε με τα ίδια μας τα χέρια, τον ίδιο τον εαυτό μας, την ίδια μας τη ζωή και την πρόοδο του τόπου μας...

MOTORENT
PANAYOTIS

PANAYOTIS S. DEFTEREVOS
MOPEDS, MOTOR CYCLES,
CANOES, PEDALBOATS,
SURFING BOARDS
WATER SKIS

KYTHIRA: CHORA-KAPSALI
TEL 31004, 31600, 31700

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ...ΚΥΘΗΡΩΝ

YAMAHA, MOTOBECANE, IFA MZ, SIMSON,
PIAGGIO, GILERA, SELVA, GOLDONI,
JOHN DEERE.

Η Μυρτιδιώτισσά μας

4 (Από το ημερολόγιο του Πάνου Κασσιμάτη)

Στα προηγούμενα δημοσιεύματά μας μιλήσαμε για ναούς της Μυρτιδιώτισσας που υπάρχουν σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, τους οποίους πιθανόν ελάχιστα γνωρίζουν. Στη συνέχεια θα αναφερθούμε σε γνωστούς ναούς που είναι αφιερωμένοι στην Παναγία με το ίδιο κοσμητικό επίθετο που της δώσαμε στα Κύθηρα, αλλά βρίσκονται σε περιοχές που δεν φαίνονται να είχαν σημαντικές ή έστω κάποιες σχέσεις με το νησί μας.

Υπάρχει στη Χίο περίληπτος ναός και μοναστήρι της Μυρτιδιώτισσας, το οποίο επισκέφθηκα και εθαύμασα, χτισμένο στα 1897 από τον Χιώτη ιερομόναχο Χριστόφορο Σερέμνη. Στα χρόνια της κτίσης του δεν φαίνεται να υπήρχαν Κύθηριοι στο νησί. Γνωρίζουμε όμως πως πολλοί υπήρχαν στην απέναντι περιοχή της Σμύρνης και οι οποίοι πιθανόν είχαν κάποιες εμπορικές σχέσεις με τους Χιώτες. Το μοναστήρι της Μυρτιδιώτισσας βρίσκεται στη θέση Μυρινίδι - όνομα δοσμένο από τις πολλές μυρτιές που υπάρχουν εκεί - του δήμου Βροντάδων, όπου και οι βίλες σήμερα των Χίων εφοπλιστών και κοντά στον οικισμό Δασκαλόπετρα. Εδώ, κατά τον Ηρόδοτο, ο μεγάλος επικός ποιητής Όμηρος καθισμένος σε τεράστια λαξευμένη πέτρα, δίπλα στη θάλασσα, με μόνωπο προς τις ακτές της Ιωνίας δίδασκε «έπεια τους παίδας». Σ' αυτό το σημείο ο δήμος, έστισε μαρμαρίνη στήλη που αναφέρεται στον παραπάνω θρύλο, ενώ γύρω φαίνονται η πέτρα που καθόταν ο δάσκαλος (Δασκαλόπετρα) και οι πέτρες που καθόταν οι μαθητές του...

Εκεί κοντά βρέθηκε η Αγία Εικόνα της Μυρτιδιώτισσας, όπως αναφέρει το κτητορικό της Μονής, από τον Χριστόφορο Σερέμνη και τον αδελφό του Δημήτριο. Ψαρεύοντας είδαν δυο σανίδια να επιπλέουν στα κύματα και όταν πλησίασαν διαπίστωσαν που βρίσκονταν μπροστά στο εικονισματάκι της Μυρτιδιώτισσας. Δεν ξέρω αν έχω το δικαίωμα να κάνω την υποθεση ότι αυτό ανήκε σε κάποιο Κυθήριο της Σμύρνης και κάποιον άγνωστο λόγο βρέθηκε στη θάλασσα εκείνη περιοχή. Πάντως στο σημείο αυτό, κοντά στη απόκρημνη ακτή ο Χριστόφορος θέλησε να χτίσει ναό. Επειδή όμως η τοποθεσία ήταν άβατη και υπήρχαν οικονομικές δυσχέρειες, καθυστέρησε η ανέγερση και εγκαινιάστηκε στα 1903 από τον Μητροπολίτη Κων/νο Δεληγιάνη. Αυτός ο ναός, που σήμερα βλέπουμε, είναι σταυροειδούς ρυθμού, ευρύχωρος, τρισηπόστατος, με αγιογραφίες και περιβάλλεται με ψηλά τείχη και αρκετά κελιά για τους μοναχούς. Μπροστά στο καλλιτεχνικό αυτό σύνολο η θάλασσα που στο σημείο της εύρεσης της εικόνας οι πιστοί ζητούν το αγίασμα, το γλυκό θαυματουργό νερό. Πολλά είναι τα θαύματα της λατρευόμενης στη Χίο Μυρτιδιώτισσας μας. Ενδεικτικά αναφέρω τρεις ιάσεις Ελλήνων της περιοχής Σμύρνης που κατέφυγαν εδώ με φόβο Θεού, προσκύνησαν και αφού έμειναν για κάποιο διάστημα στο μοναστήρι, έγιναν καλά αν και έπασχαν από ανίατες ασθένειες.

Γιατί και η Μυρτιδιώτισσα της Χίου στις 24 του Σεπτεμβρίου και στο πανηγύρι της συγκεντρώνονται πιστοί από τα γύρω νησιά Λέσβο, Λήμνο και Ψαρά, για να ζητήσουν τη βοήθειά της. Την παραμονή γίνεται Εορτηνός με ολονυχτία και την επομένη αρχιερατική Λειτουργία. Εκεί άκουσα να ψάλλεται το γνωστό σε μας του Τοιριγώτες απολυτίκιο «Λαοί νυν κροτήσωμεν», εκεί αντίκρισα το ίδιο με το δικό μας μαύρο πρόσωπο της Παναγίας και είδα μια εικόνα φορτωμένη από πολύτιμα αφιερώματα των εφοπλιστών της Χίου.

Τον κτήτορα Χριστόφορο διαδέχθηκε στα 1921, ο αρχιμανδρίτης Αμβρόσιος και αυτόν στα 1948 ο Χριστόφορος Νερατζούνης, ιερομόναχος, ο οποίος και συνεχίζει το έργο των προκατόχων του υπό την σκέπη και τη θεία χάρη της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας.

E. SOPHIOS

ART PHOTOGRAPHY F.I.A.P.

G.S.A.
OLYMPIC
AIRWAYS
POTAMOS - KYTHIRA

TEL.
(0733) 33201
33294 - 33250

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΜΠΑΡ

ΣΚΑΝΔΕΙΑ

ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΗ - ΚΥΘΡΑ

ΤΗΛ. 0735 - 33700

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΚΥΘΗΡΩΝ

Μεταφορές εμπορευμάτων - Εμπόριο οικοδομικών υλικών - αναψυκτικών

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΥ

Εβδομαδιαίες αναχωρήσεις από Κύθηρα & Αθήνα
ΓΡΗΓΟΡΗ & ΑΣΦΑΛΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

ΤΗΛ. ΚΥΘΗΡΩΝ: (0733) 31043, 31079

ΤΗΛ. ΠΕΙΡΑΙΑ: 4515375, 4172171,

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΕΣ

Σε τούτο το φύλλο μας παρουσιάζουμε δύο μεγάλες κοινότητες της Επαρχίας Κυθέρων. Την κοινότητα Φριλιγκιανικών που περιλαμβάνει ζωικά σημεία παραγωγής και εξέλιξης

του τόπου μας, καθώς και την κοινότητα Αντικυθέρων που όσο κι αν ακόμη παραμένει προβληματική έχει να παρουσιάσει, πρόσφατα, σημαντικά έργα.

Ε. ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΡΙΛΙΓΚΙΑΝΙΚΩΝ

Η Κοινότητα Φριλιγκιανικών, με βάση την απογραφή του 1981, αριθμεί 291 κατοίκους και απαρτίζεται από 6 οικισμούς. Φριλιγκιανικά, Καστρισιανικά, Αλοζιανικά, Κυπριωτιανικά, Διακόφτι και Κάμπος Παλιόπολης. Έχοντας εκτεταμένο οδικό δίκτυο, καθώς και δίκτυο ύδρευσης αντιμετωπίζει το πρόβλημα της μόνιμης επιβίωσης και συντήρησής τους. Το Διακόφτι εξάλλου σαν μελλοντικό λιμάνι του νησιού μας αλλά και ως τόπος τουριστικής ανάπτυξης έχει ανάγκη από πολλά και σημαντικά έργα υποδομής. Τέλος ο οικισμός Κάμπος Παλιόπολης, όπως και ολόκληρη εκείνη η περιοχή, αντιμετωπίζει τη δυσκολία του χαρακτηρισμού της σαν αρχαιολογικού χώρου, που δεν επιτρέπει οικοδομική δραστηριότητα.

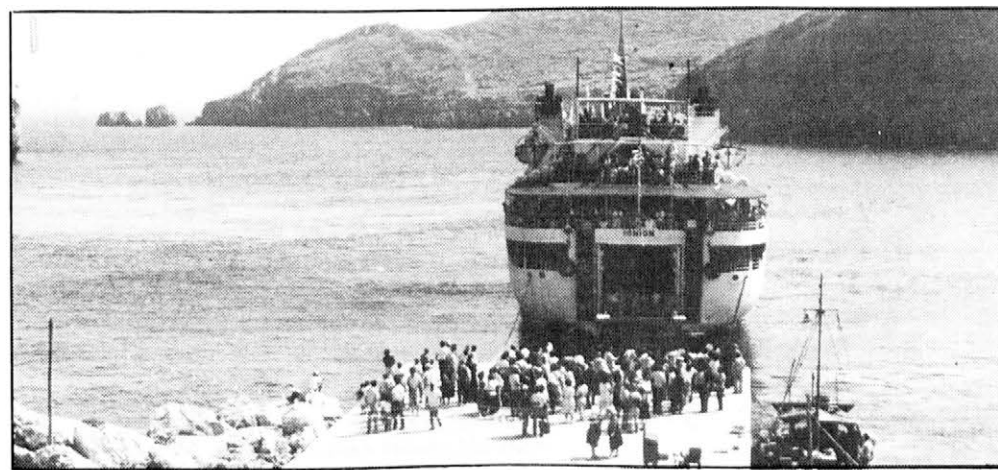
Η κοινότητα με γνώμονα την ισομερή πρόοδο, προχώρησε πρόσφατα στην εκτέλεση των παρακάτω έργων που χρηματοδοτήθηκαν κατά κανόνα από το Νομ. Ταμείο Πειραιά.

1. Τοιμεντοστρώσεις Κοιν. Δρόμων συνολικής δαπάνης δρχ. 725.000
2. Πλακόστρωση κεντρικής πλατείας Φριλιγκιανικών δρχ. 300.000
3. Διαμόρφωση χώρου αθλοπαιδιών δρχ. 450.000
4. Συντήρηση τμημάτων επαρχ. δρόμου Παλιόπολης - Διακοφτίου δρχ. 300.000
5. Επιχωμάτωση - συντήρηση δρόμου προς Διακόφτι δρχ. 1.250.000
6. Διάνοιξη δρόμων για βελτίωση κοινωτικών δροσιστικών δρχ. 1.179.000
7. Επισκευή Δημοτικού Σχολείου δρχ. 200.000
8. Μελέτη αποτύπωσης ιδιόκτητης έκτασης και κυρίου στο χώρο του αεροδρομίου και διαδικασία μεταβίβασής τους στο ελληνικό δημόσιο δρχ. 350.000
9. Αποζημίωση οικίσκου μετά ιδιόκτητης έκτασης στο χώρο του αεροδρομίου δρχ. 1.500.000

Πέρα από τα έργα αρμοδιότητας της κοινότητας χρηματοδοτήθηκαν και εκτελέστηκαν μέσα στο 1988 και 1989 απ' ευθείας από το ΥΠΕΧΩΔΕ τα παρακάτω έργα μέσα στην κοινωτική περιφέρεια Φριλιγκιανικών:

1. Ασφαλίστρωση τμήματος επαρχιακού δρόμου προς Παλιόπολη μήκους 1.200 μέτρ.
2. Κατασκευή βάσεων γέφυρας Διακοφτίου

ΣΤ. ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ: Το «Ιόνιο» στην προβλήτα του νησιού. Ενα ακόμη θήμα εκσυγχρονισμού των Αντικυθέρων.

Παρόλο που η μορφολογία του νησιού των Αντικυθέρων, η γεωγραφική του απομόνωση και οι λιγοστοί κάτοικοι αποτελούν αρνητικές προϋποθέσεις, η κοινότητα Αντικυθέρων γνώρισε τα τελευταία χρόνια μια εντυπωσιακή, στην κυριολεξία ανάπτυξη. Και σ' αυτό βοήθησαν αναντίρρητα Αντικυθήριοι που βρέθηκαν σε ψηλές κυβερνητικές θέσεις. Το παλιό πρόβλημα της ηλεκτροδότησης του νησιού λύθηκε με τη δημιουργία εργοστασίου παραγωγής στον Ποταμό και με διάφορα ηλεκτικά συστήματα σ' άλλους οικισμούς, που προσφέρουν ρεύμα σ' όλα σχεδόν τα σπίτια. Επίσης τα αλλοτινά προβλήματα συγκοινωνίας και επικοινωνίας έχουν αντιμετωπισθεί σημαντικά. Τέσσερις φορές τη βδομάδα το φέρρι-μπώτ προσεγγίζει στην καινούργια προβλήτα, ενώ μια φορά τη βδομάδα - χειμώνα, καλοκαίρι - καίκι πριμοδοτημένο από το κράτος μεταφέρει τους ταχυδρομικούς σάκους του νησιού από και προς τα Κύθηρα. Τέλος η προγραμματισμένη για σύντομα τοποθέτηση δέκα νέων τηλεφώνων θα διευκολύνει κατά πολύ την επαφή των κατοίκων με τον έξω κόσμο.

Δεν έλειψε από τα Αντικύθηρα η στοιχειώδης ιατρική περίθαλψη με τη μόνιμη τα τελευταία χρόνια, έστω και στρατιωτικού γιατρού, παρουσία.

- Μακρυκυθέρων για την κατασκευή λιμανιού.

3. Κτηματογράφηση και σύνταξη μελέτης ρυμοτομικού σχεδίου οικισμού Διακοφτί.

4. Κτηματογράφηση γενικότερη περιοχής Διακοφτί για επέκταση σχεδίου σε έκταση Εγγωρίας Περιουσίας, προκειμένου να αποζημιωθούν οι «βλαβέντες» από το έργο αεροδρομίου.

Από τον Ο.Τ.Ε. επεκτάθηκε υπόγειο δίκτυο στην κοινότητα και χορηγήθηκε μικρός αριθμός τηλεφώνων σε τρεις οικισμούς. Γενικά, όμως, η αρνητική μεταχείριση του Ο.Τ.Ε. θα απασχολήσει τον Τύπο σε επόμενες δημοσιεύσεις.

Για το 1989 έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί διάφορα έργα με σημαντικά ποσά που αφορούν την ύδρευση, την οδοποιία (κοινοτική και επαρχιακή) την έρευνα για ανεύρεση υδάτινου πλούτου, την επέκταση αλιευτικού καταφυγίου στο Διακόφτι, την εφαρμογή μελέτης Ρυμοτομικού Σχεδίου για τοπογράφηση και κτηματογράφηση Οικισμών, καθώς και τη βελτίωση των κοινωτικών δροσιστικών. Σε μερικά απ' αυτά έχει αρχίσει ήδη η εκτέλεση.

Τέλος η εφημερίδα μας θεωρεί απαραίτητο να προβάλλει το σημαντικότερο έργο επισκευής και τοιμεντοστρώσης του δρόμου προς Αγίο Γιώργη στο Βουνό. Ηδη από το σημείο διασταύρωσης του δρόμου με εκείνον, που οδηγεί προς Διακόφτι έγιναν διαπλάτυνσεις κόστους 700.000 χιλιάδων, ενώ προς την κορυφή του βουνού έγινε τοιμεντοστρώση περίπου 1.500 μέτρων. Πρωτεργάτης αυτής της δημιουργίας ο ακούρατος και αξιέπαινος πρόεδρος της κοινότητας Χαράλαμπος Σάμιος μάς δήλωσε ότι στοχεύει όχι μονάχα στην ολοκλήρωση της τοιμεντοστρώσης του δρόμου, αλλά και στη βελτίωση και την αναπαλαίωση των κελιών και της στέγης της εκκλησίας ύστερα από συνεννόηση με την Αρχαιολογική Υπηρεσία. Επειδή μάλιστα το έργο στηρίζεται σε ιδιωτικές προσφορές απ' αυτή τη στήλη ευχαριστεί όλους τους μέχρι τώρα προσφέροντες και κάνει νέο κάλεσμα ενίσχυσης. Σπάνια και δύσκολα συναντά στις μέρες μας κάποιος τέτοια θέληση, εργατικότητα και δύναμη σαν αυτή του προέδρου Φριλιγκιανικών.

Ο κόσμος του βιβλίου

Από το περιοδικό «ΑΙΓΑΙΟ-ΠΕΛΑΓΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ», ο φιλοκυθήριος δημοσιογράφος κ. Γιώργος Καλλέγιας μας προσέφερε δύο αξιόλογα βιβλία, τα: «ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ ΣΥΡΙΑΝΟΙ» του δρος Μάρκου Ρούσου και «ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ» του κ. Γεωργ. Γιαγκάκη.

Στο πρώτο σκιαγραφούνται με αγάπη και προσοχή 17 εξέχοντες καθολικοί της Σύρου, πανεπιστημιακοί όπως τον Ερρίκο Σκάσση, λογοτέχνες όπως τον Λέοντα Κουκούλα, κληρικοί όπως τον Επισκόπο Αντώνιο-Γρηγόριο Βουτσινο... Πρόσωπα -όλοι- σημαντικά που άσχητα από τη θρησκευτική τους διάφορα, υπήρξαν καθ' όλα Έλληνες με αξιολόγη προσφορά στον πολιτισμό μας.

Πρόκειται, με δυο λόγια, για έργο έρευνας και, ας το ξαναπούμε, αγάπης αξιο να στολίσει την πιο απαιτητική βιβλιοθήκη.

Η μελέτη του κ. Γιαγκάκη, που ο ίδιος χαρακτηρίζει συμβολή, κινείται σε χώρους οι οποίοι μας βοηθούν να γνωρίσουμε καλύτερα και ουσιαστικότερα το Αιγαίο μας, με το φυσικό του πλούτο και το σπουδαίο του παρελθόν.

Μετρήσεις, αναλύσεις, επιστημονικές τεκμηριώσεις, χάρτες και σχέδια, όλα στοχεύουν στο να φέρουν πιο κοντά μας αυτό το χώρο, που τόσο οι γείτονες επισοφθαλμοί και που πάντα του υπήρξε ελληνικός.

Σεφυλλίζοντας το πρώτο ιδίως έργο, το παλαιό ερώτημα που με είχε βασανίσει θρήκε και πάλι διεξόδο. Ποια η επιρροή της Καθολικής Εκκλησίας στα Κύθηρα και σε ποια έκταση; Οι ιστοριογράφοι μας τη θεωρούν ασήμαντη, εν τούτοις μια μικρή ένδειξη μας υποχρεώνει να το ξανασκεφτούμε ή πιο σωστά να συνεχίσουμε να το ψάχνουμε.

Πριν από χρόνια, μελετώντας το βιβλίο «ΜΑΞΟΝΙΣΜΟΣ» του καθηγητή Παν. Τρεμπέλα και στη σελίδα 79 ανακαλύψα την παρακάτω φράση, η οποία αφορά περιγραφή μύησης στο Τεκτονικό Τάγμα: «Ο δοκιμαστής αδελφός μας, άγιος καπουκίνος των Κυθέρων... κ.λπ.». Οι πληροφορίες προέρχονται, σημειώνει ο Τρεμπέλας, από το βιβλίο «MIRROIR DE LA VERITE» ενός κάποιου ABRAHAM, μέλους της «Μεγάλης Ανατολής της Γαλλίας». Έκδοση του 5802 (1802).

Χωρίς αμφιβολία, είχαν περάσει από τα Κύθηρα και καπουκίνοι. Υπήρξε όμως αυτό το πέρασμα τόσο σημαντικό ώστε να εισηγηθεί σ' ένα τεκτονικό τυπικό;

Την απάντηση ζητήσα αρχικά από τους πατέρες Ιησουίτες της Αθήνας, που διατηρούν μια αξιόλογη βιβλιοθήκη στο Πνευματικό τους Κέντρο «Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης». Δεν βρέθηκε τίποτε το διαφωτιστικό.

Μια επιστολή μου στη «Μεγάλη Ανατολή της Γαλλίας» έφερε το ίδιο αποτέλεσμα. Και οι Γάλλοι αγνοούσαν το βιβλίο και ό,τι άλλο σχετιζόταν με τα Κύθηρα. Ετσι, το θέμα «μπήκε στο αρχείο».

Η προσωπική μου άποψη, παρ' όλη της την απλότητα, νομίζω ότι πλησιάζει την αλήθεια. Σ' εκείνη την περίοδο τα Κύθηρα είχαν μια παγκόσμια αίγλη, κάτι που περισσότερο γοήτευε τους ρομαντικούς Γάλλους (Βατιώ, στη ζωγραφική και στην ποίηση Ρεμπώ, Μπωντλαίρ, Ουγκώ κ.λπ.).

Φαίνεται, λοιπόν, ότι εκείνος που συνέταξε αυτό το τυπικό, που αναφέρει ο καθηγητής Τρεμπέλας, γοητευμένος από τα «Μυστικά Κύθηρα» σκέφτηκε να χαρακτηρίσει το όνομά τους σε κάποιο σημείο του σαν έμβλημα ενός ιδανικού παραδείσου, που όλοι λαχταρούν να κατακτήσουν.

Αν οι ιστορικοί μας έχουν κάτι να προσθέσουν, σεδαστο και επιθυμητό. Η δική μας γνώμη συνοψίζεται στο ότι οι Τοιριγώτες, ενώ σέβονταν τις θρησκευτικές δοξασίες της Δύσης, έμεναν πιστοί στην ορθόδοξη και μόνο Εκκλησία. Επικεντρώνοντας τη λατρεία τους στη μελαμνή μας Παναγία τη Μυρτιδιώτισσα, στην Αγία Ελέσα και στον Αγίο Θεόδωρο. ΔΙΟΝ. ΚΟΥΛΕΝΤΙΑΝΟΣ

Συμβουλές για τους αγρότες μας

(Γράφει ο γεωπόνος Κυθήρων
Γιώργος Παπαδούλης)

Β. Ζιζανιοκτονία. (Για την ελιά)
Η καταπολέμηση των ζιζανίων με ζιζανιοκτόνα έχει και πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα έναντι της μηχανικής ζιζανιοκτονίας. Τα πλεονεκτήματα είναι: α) Δεν έχουμε ζημιά στο ριζικό σύστημα σε αντίθεση με τη μηχανική ζιζανιοκτονία. β) Έχουμε μεγαλύτερη χρονική περίοδο χωρίς ζιζάνια και άρα οικονομία υγρασίας. γ) Μικρότερο κόστος έναντι της μηχανικής. Αντίθετα τα μειονεκτήματα είναι: α) Κατάλοιπα φαρμάκων στο χωράφι, β) μεταφορά συχνά των δύσκολα διασπώμενων ζιζανιοκτόνων στα υπόγεια νερά, γ) κινδύνους για τον ίδιο τον άνθρωπο, όταν δεν παίρνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις.

Υπάρχουν πολλά ζιζανιοκτόνα που χρησιμοποιούνται στην καταπολέμηση των ζιζανίων της ελιάς όπως το θιτοζάν, το Αμιναζόν, το Σαμινόλ, το Καμπαπρίμ, το Ντιουρόν κ.ά. και η χρησιμοποίησή τους πρέπει να γίνεται όταν τα χόρτα έχουν ύψος 10-15 εκατοστά και σε ελαιώνες που τα δέντρα είναι ηλικίας τριών ετών και πάνω. Ακόμα θα πρέπει να τηρούνται πιστά οι οδηγίες που αναγράφονται στην ετικέτα της συσκευασίας και να παίρνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις όπως: α) Αποφυγή ψεκασμού με αέρα. β) Αποφυγή ψεκασμού με μεγάλες πιέσεις που σχηματίζουν μικροσταγονίδια τα οποία παρασύρονται από τον αέρα και ζημιώνουν ευαίσθητες καλλιέργειες. γ) Ο ψεκασμός πρέπει να γίνεται ομοιόμορφα και να μην ψεκάζουμε την ίδια επιφάνεια δύο φορές.

Εξάλλου κατά την ώρα του ψεκασμού, πρέπει να φοράμε προστατευτικά ρούχα, γάντια και μάσκα προσώπου. Πρέπει να αποφεύγουμε να καπνίζουμε κατά την ώρα του ψεκασμού και μετά απ' αυτόν να πλένουμε τα χέρια και το πρόσωπό μας με σαπούνι. Τέλος, πρέπει να φροντίσουμε να μην βόσκουν ζώα σε περιοχές που υπάρχουν δηλητηριώδη φυτά ψεκασμένα με ζιζανιοκτόνα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα περισσότερα ζιζανιοκτόνα δεν προκαλούν δηλητηρίαση σε ζώα που βόσκουν. Ο κυριότερος κίνδυνος δηλητηρίασης των ζώων προέρχεται από κατάποση υπολειμμάτων ζιζανιοκτόνων από ανοικτές συσκευασίες ή μολυσμένα νερά. Πολλά φυτά που συνήθως δεν τρώνε τα ζώα, γίνονται εύγεστα όταν ψεκαστούν με 2,4D, με αποτέλεσμα να τρώγονται απ' αυτά και να προξενούν δηλητηριάσεις.

Τα κανόνια των Κυθήρων

Η παρουσίαση των μνημείων, των άμεσων και των έμμεσων ιστορικών πηγών του τόπου μας είναι ένας από τους κύριους στόχους μας. Και αυτό γιατί πιστεύουμε πως μια τέτοια νύξη, μια τέτοια αποκάλυψη μπορεί να βοηθήσει στην απλή πληροφόρηση, στην ιστορική μελέτη αλλά και στην προσπάθεια για σωστή τουριστική αξιοποίηση των Κυθήρων. Ξεκινάμε σε τούτη τη στήλη, κάνοντας μια μικρή υπόμνηση που αφορά τα ...κανόνια μας.

Υπάρχουν πολλά κανόνια - περίπου τριάντα - ορατά και θαμμένα στο Κάστρο της Χώρας. Υπάρχουν τρία θαμμένα στο μώλο και στην παραλία του Καψαλιού, κάποια άλλα στο Καστράκι του Αυλέμονα και στην πλατεία του Ποταμού και άλλα στο θυθό της θάλασσας του Λιμνιόνα, του Ρουτσούνα και του Δύπορου στις Οχέλλες. Κανένας δεν αμφιβάλλει πως η ιστορική τους σημασία είναι τεράστια καθώς επιβεβαιώνουν τη στρατηγική αξία του νησιού μας, αποκαλύπτουν το πέρασμα κάποιων κατακτητών του ή ακόμα σηματοδοτούν κάποια ναυάγια. Μερικά μάλιστα απ' αυτά τα κανόνια διατηρούν τα σύμβολα προέλευσης και κατασκευής τους οπότε δίνουν δυνατότητες για ευρύτερες συγκρίσεις και μελέτες.

Και όμως, αυτά με μόνους υπερασπιστές το μεγάλο τους βάρος και το υλικό τους αντιστέκονται στο χρόνο, στην εγκατάλειψη και στις οποιεσδήποτε αρπακτικές διαθέσεις ...«πεταμένα» μακριά από τις άλλοτε περήφανες μαχητικές θέσεις τους! Και αναρωτιόμαστε: Πόσο διαφορετική τύχη θα 'χαν τούτα τα κανόνια αν βρίσκονταν σ' οποιοδήποτε χώρο ευρωπαϊκού κράτους; Δεν θα μπορούσαν άραγε με την επανατοποθέτησή τους σε κάποια αντιπροσωπευτικά σημεία, σε κάποιες όχι τόσο πολυέσδες βάσεις, να προσφέρουν στη τουριστική μας προβολή. Ας αναλογιστούμε το Κάστρο στη Χώρα με κανόνια στις πολεμίστρες τους! Θα μπορούσαν πιστεύουμε και τα κυθηραϊκά Σωματεία της Αθήνας να βοηθήσουν και το ίδιο το κράτος να μεριμνήσει για τη σωστή αποκατάσταση τούτων των κανονιών. Ας ελπίζουμε πως κάποιοι κάποτε θα κατανοήσουν το κόστος της γενικότερης εγκατάλειψης των μνημείων στα Κυθήρα... Και κάτι ακόμα. Στην οποιαδήποτε πρωτοβουλία μας για αποκατάσταση πρέπει να 'μαστε προσεκτικοί. Τα δυο κανόνια που διαστικά τοποθετήθηκαν σε νεότερες πολεμίστρες και στοχεύουν την τοιγώτικη γη πάνω από το μώλο του Καψαλιού, προσφέρουν κακόγουστο θέαμα και δημιουργούν απορίες ...καθώς μένουν ξεγυμνωμένα από τον οργανικό τους ρόλο και ξένα προς το συγκεκριμένο χώρο.

Το «ΕΥΓΕΝΙΟ «GOSTA» στο ΚΑΨΑΛΙ

Εγκαινιάζοντας τη φετινή τουριστική σαιζόν προσέγγισε στο Καψάλι, στις 30 Απρίλη το κρουαζιερόπλοιο «Ευγένιο Κόστα» με 1042 επιβάτες. Θα ακολουθήσουν, στο διάστημα του καλοκαιριού, άλλες επτά προσεγγίσεις του ίδιου πλοίου καθώς και άλλες ρωσικών, αγγλικών και γερμανικών κρουαζιερόπλοιων. Αποκλειστικός συντονιστής και πράκτορας για τα Κυθήρα, ο κ. Γεώργιος Μεγαλοκονόμος ή Ντόντος μας διαβεβαίωσε ότι πρόθεσή του είναι η αύξηση αυτών των τουριστικών προσεγγίσεων πλοίων που αποδίδουν στο νησί μας ψηλά χρηματικά ποσά, δυστυχώς όμως λείπει η κατάλληλη υποδομή, ενώ σίγουρα δεν γίνεται η σωστή εκμετάλλευση και παρουσίαση των αρχαιολογικών και παραδοσιακών μας χώρων.

Πάντως η υπεύθυνη της Εταιρείας «Κόστα» στην Ελλάδα κ. Ιωάννα Ανδ. Δογάνη δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα Κυθήρα και δεν αμφιβάλλουμε πως θα βοηθήσει με κάθε τρόπο την αύξηση των προσεγγίσεων πλοίων στο Καψάλι.

Πολιτική επικαιρότητα

Στο διάστημα της Μεγάλης Εβδομάδας επισκέφθηκαν τα Κυθήρα οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κ. Κώστας Καναβάκης και κ. Βασίλης Σαραντίτης, οι οποίοι κάνοντας έναρξη της προεκλογικής περιόδου για το νησί μας, μίλησαν σε διάφορες συγκεντρώσεις του κόμματός τους στον Ποταμό, στην Καρβουνάδα και στη Χώρα. Ο κ. Καναβάκης παρέμεινε για αρκετές μέρες συνταυριάζοντας μαζί τις ανάγκες του και διακοπές στον τόπο μας και γιορτάζοντας μαζί με Τοιριγώτες και φίλους του το Πάσχα, ενώ ο Σαραντίτης δεν παρέλειψε να στείλει γλυκά και δώρα στους όλους τους φίλους του Γιώργηδες στο νησί που γιορτάζαν την άλλη μέρα το Πάσχα.

Στο Λειβάδι, η Τ.Ο. του ΠΑΣΟΚ ίδρυσε γραφείο προεκλογικού αγώνα στη περιοχή των ενοικιαζόμενων δωματίων Βρετού Λογάντου.

Παρά τις απαγορεύσεις και τις συμφωνίες των κομμάτων οι αφισοκολλήσεις άρχισαν ήδη να γίνονται στα Κυθήρα. Κάτι τέτοιο δεν βρίσκει στην φωνή όχι μονάχα την εφημερίδα μας μα και όλους τους δόν του κατοίκους του νησιού μας. Δεν πιστεύουμε άλλωστε ότι στις μέρες μας διάφοροι υποψήφιοι επιμένουν να διαφημίζονται... με σω από ένα σήμα τροχαίας σε μια κολόνα της ΔΕΗ. Καλό θα 'ταν να αποφευχθεί κάθε ανάλογη προεκλογική εκτόνωση.

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους αναγνώστες μας για την πρωτοφανή υποδοχή του φύλλου μας. Θα προσπαθήσουμε να το κρατήσουμε όσο πιο ψηλά γίνεται, με γνώμονα την τοπική αποστολή του.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΜΑΡΟΥ

Α' Κατηγορίας

ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ - ΚΥΘΗΡΑ ΑΘΗΝΑ

33466 Ιερ. Δούση 20-22
Τηλ. 0735/33496 15124 Μαρούσι
33497 Τηλ. 01/8069556

VIDEO CLUB

ΚΥΘΗΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ
ΛΙΒΑΔΙ - ΚΥΘΗΡΑ ΤΗΛ. 31720

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ
ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΥΔΡΑΝΤΛΙΕΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΑΤΣΕΑΣ

ΤΣΙΚΑΛΑΡΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΤΗΛ. 0735/31.740 - 0735/31.157

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΑ ΕΠΑΡΧΕΙΟ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΥΘΗΡΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ανακοινούται ότι:

Από 10-7-1989 έως 30-7-1989 θα αναρτηθούν στο γραφείο της κοινότητας Κυθήρων οι κτηματολογικοί πίνακες και τα σχετικά διαγράμματα κτηματογράφησης περιοχής Καψαλιού κοινότητας Κυθήρων.

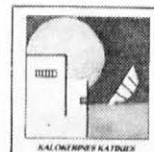
Παρακαλούνται οι ιδιοκτήτες ακινήτων της περιοχής αυτής να προσέλθουν να λάβουν γνώση των πινάκων και διαγραμμάτων και να υποβάλουν τις τυχόν ενστάσεις των.

Απαραίτητα δικαιολογητικά ενισταμένων, συμβόλαια κτήσεως του ακινήτου των και τοπογραφικό διάγραμμα αυτού.

Ο πρόεδρος της κοινότητας Κυθήρων
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΑΚΗΣ

WHAT MAKES US DIFFERENT?

A. & M. RIGAS
KALOKYRNES KATIKIES
Kapsali - Kythira
Tel: (0735) - 31.265 - 31.365